

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

2^E JAARGANG

WOENSDAG 21 NOVEMBER 1917

No. 99

INHOUD

	Blz.
NOGMAALS INFLATIE	865
Dekking van het Surinaamsche Bankpapier	867
Diamanten op Borneo	867
Zweden's Goudpolitiek	869
Brazilië	869
Index-cijfers	871
De Rijksmiddelen	872
AANTEKENINGEN:	
Een centrale bank in Argentinië	872
Geld in de Vereenigde Staten	872
Suikerinkoope door de Engelsche Regeeringscommissie	873
Commissiewezen in Engeland	873
Panamakanaal-verkeer	873
Belastingen in Italië	873
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	874
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	875
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	875—883
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Het secretariaat van het weekblad is gevestigd te Rotterdam, Pieter de Hooghweg 122, telefoon no. 3000.
Telegramadres: Economisch Instituut.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland, f 10,— per jaar.

BERICHT.

In de nummers 71, 72 en 73 verschenen van de hand van Prof. J. G. de Jongh artikelen over het Levensverzekeringbedrijf in Nederland, naar aanleiding van het Monopolieplan Treub.

Toezegging werd gedaan eene winstberekening over de jaren 1912, 1913, 1914 en 1915 voor dit bedrijf samen te stellen en daaraan in dit blad publiciteit te geven. Waar de omvang hiervan de plaatsruimte in de kolommen van het tijdschrift is te boven gegaan, ontvingen de lezers van het weekblad dezer dagen de bovenbedoelde bijdrage, in den vorm van een afzonderlijk geschrift.

19 NOVEMBER 1917.

Er kwam in de afgelopen week weinig verandering in de stemming van de geldmarkt. De noteringen voor prolongatie waren, door gebrek aan vraag aanvankelijk iets lager op 3 pCt.; maar aan het einde der week werd wederom 3¾ pCt. genoteerd.

Particulier disconto werd regelmatig tot 3 à 3¾ pCt. afgedaan. * * *

De minister van financiën stelt op 23 dezer de inschrijving open op zeventig millioen gulden schatkistpapier, vervallende 7 Februari 1918.

Ook de Gemeente Rotterdam doet weder een beroep op de geldmarkt. De inschrijving is opengesteld op

Donderdag a.s. op een 4½ pCt. leening groot f 8.000.000. * * *

Op de wisselmarkt was de stemming voor wissels op de Entente-landen beduidend flauwer. Londen daalde van ca. 11.— tot 10.89. Daarentegen waren Marken zeer gezocht. In het begin der week had nog een kleine daling plaats, welke door de baissiers gretig werd aangegrepen om te trachten hun posities te reddèn, maar reeds direct ontstond op het verlaagde peil een dusdanige vraag, dat de koers zich weder bijna geheel herstelde. De verdere dagen was de stemming vast, zoodat de koers zich regelmatig verbeterde.

In Duitschland ziet men blijkbaar in, dat door het centraliseeren van den wisselhandel en de verplichting om alle zaken met Nederland in guldens af te sluiten, de markt hier, behoudens de speculatie, zeer klein is geworden. Algemeen heerscht dan ook de overtuiging, dat nu van die zijde de gunstige betalingsbalans wordt benut, om de markt hier te steunen en de markkoers op een hooger niveau te brengen. De Scandinavische koersen zijn nog niet tot rust gekomen. Op de daling van de vorige week volgde plotseling weder een sterke rijzing, welke den koers tot nominaal 96.50 deed oploopen. Zonder dat er veel werd verhandeld, liep de koers daarna weder tot circa 88 terug, waarna Zaterdag plotseling weder circa 95 genoemd werd. Heden echter weder flauwer ca. 88 aangeboden. Deze koersen waren echter alle grootendeels nominaal en hoofdzakelijk gebaseerd op de pariteit met de uit Stockholm geëinde koersen, die van dag tot dag weder de wildste schommelingen ondergaan.

NOGMAALS INFLATIE.

De vraag of er hier te lande inflatie bestaat, heeft reeds zoovele pennen in beweging gebracht, dat er een zekere moed voor noodig is nogmaals de aandacht er voor te vragen. De quaestie is echter zoo belangrijk voor het geheele economische leven, dat zij moeilijk van te veel kanten kan worden bekeken.

Wat is inflatie? Inflatie is een te veel aan ruilmiddelen. In den regel is zij het gevolg van een te groote uitbreiding daarvan. In het bijzonder treedt zij in bij ongebreidelde uitgifte van papiergeld. Zij kan echter ook ontstaan bij gelijkblijvend voorraad ruilmiddelen, indien de behoefte daaraan vermindert. Weliswaar wordt het woord dan zelden gebruikt. Daar echter tusschen de verschillende gevallen van te veel aan ruilmiddel geen kwalitatief onderscheid bestaat, is er geen reden niet ook dan van inflatie te spreken.

Inflatie komt tot uitdrukking in verhooging van den algemeenen prijsstand. Daar meer ruilmiddel in omloop is, dan bij het bestaande prijsniveau noodig was, ontstaat geneigdheid voor goederen en diensten

meer geld af te staan dan voorheen. Omgekeerd kan men zeggen, dat eene verhooging van het prijsniveau niet mogelijk is zonder inflatie; dan toch is daarvoor het geld niet beschikbaar.

Ziet men dit in, zoo is het zelfs geen vraag meer of hier te lande inflatie bestaat. Het prijsniveau is gestegen.

Kan dan die prijsstijging niet het gevolg zijn van schaarschte aan goederen, van verhoogde transportkosten en dergelijke oorzaken meer? Neen, die kunnen nimmer eene *algemeene* prijsstijging teweeg brengen. Zonder inflatie toch zullen weliswaar de prijzen der daardoor getroffen artikelen omhoog gaan, maar steeds ten koste van den prijs van andere artikelen. Heerscht schaarschte aan alle goederen, zoo zal het publiek zich wenden tot de meest noodzakelijke. De prijs daarvan zal naar boven gaan. Dit feit echter zal een prijsstijging van andere minder noodige artikelen verhinderen niet alleen, maar deze zelfs in prijs doen terugloopen. Waar toch het *geldinkomen* niet is toegenomen zal de prijsstijging van het meest noodige een verminderde vraag naar meer ontheerlijke artikelen tengevolge moeten hebben.

Deze toestand zal ook de meest gewenschte zijn. De ingetreden prijsveranderingen zullen leiden tot de grootste zuinigheid met het onontbeerlijke, zullen tevens de productie daarvan prikkelen ten koste van de voortbrenging van hetgeen desnoods of zelfs heel goed kan worden gemist. Op de verdere nadeelen van inflatie (verarming van ieder, die van een vast inkomen leeft, illusoir worden van met moeite verkregen loonsverhooging) zal ik hier niet dieper ingaan, maar verwijs ik naar mijn artikel „De koopkracht van het Geld”, in „Vragen van den Dag”, jaarg. 1913, blz. 1 en volgende.

Wat wij thans hier te lande beleven, beantwoordt aan den meest gewenschten toestand van waardevastheid van het geld niet. Niet alleen de eerste levensbehoefte zijn in prijs gestegen, maar bijkans *alle* artikelen. Dat de vraag naar luxe verminderd is, valt ook niet te constateeren. Alles wijst dus op inflatie.

Men heeft dit ontkend o.a. op grond, dat een der kenteekenen van inflatie is een lage rentestand. Deze zou niet aanwezig zijn. Voor leeningen van langeren duur toch moeten de meest solide debiteuren meer dan 4 pCt. rente betalen. Is dit echter niet juist een bijzonder lage rentestand in aanmerking genomen de buitengewone omstandigheden, waaronder wij leven? Zou iemand vóór den oorlog hebben durven hopen, dat onze staat na een oorlogstijd van bijkans drie-een-half jaar een leening van een half milliard zou kunnen uitschrijven tegen een rentevoet van 4½ pCt. Dat dit mogelijk is, is slechts het gevolg van de bestaande inflatie, van het feit, dat de markt bezwaard is met massa's ruilmiddelen, die steeds weer emplooi zoeken, nu eens bij overdracht van goederen, dan weer bij die van kapitaal.

Ik meen te kunnen concludeeren, dat er inflatie bestaat en dat dit een kwaad is. Welke houding moet daar tegenover worden aangenomen?

Het zou het meest voor de hand liggen daarop te antwoorden: men moet den omvang van de circulatie beperken. Dit is echter gemakkelijker gezegd dan gedaan. Het is slechts mogelijk door beperking van crediet van de zijde der circulatiebank en door het van staatswege uit het verkeer nemen van betaalmiddelen. De credieten der Nederlandsche Bank zijn echter reeds beperkter dan in normale tijden, behalve die aan het Rijk. Het ware zeker gewenscht deze laatste binnen engere grenzen terug te brengen. Het tweede middel is uiterst kostbaar en vooral in tijden als wij thans beleven dus hoogst moeilijk uitvoerbaar. Voor zoover de prijzen reeds *zijn* gestegen is het trouwens de vraag of beperking der ruilmiddelen wel ten volle het gewenschte gevolg zal hebben. Zij zal veeleer als het scheppen van een tekort aan circulatiemiddelen worden gevoeld en het verkeer zal zijn toevlucht nemen tot betalingsmethoden als giro enz., op zich zelve heel

nuttig, maar welke de pogingen om tot de oude prijzen terug te keeren, zullen vrijdedelen.

Is dus van eene *inkrimping* der circulatiemiddelen hier te lande niet veel te verwachten, temeer zij men op zijn hoede voor *uitbreiding* der circulatie. Uit dien hoofde verdient m.i. afkeuring de groote aanmuntung van zilver sinds het uitbreken van den oorlog. Voor zoover het zilver door oppotting uit het verkeer werd genomen en plaatsvervangung daarvoor noodig werd, had met zilverbons kunnen worden volstaan, welke bij terugkeer tot meer normale tijden gemakkelijker uit de circulatie worden teruggenomen. Of ooit tot ontmuntung van zilvergeld zal worden overgegaan, komt mij hoogst twijfelachtig voor.

De meening, dat de mogelijkheid van een te veel aan bankbiljetten zou zijn uitgesloten mits slechts voor eene behoorlijke dekking gezorgd zij, kan niet meer worden gehandhaafd. De groote toevloeiing van goud naar de Nederlandsche Bank heeft de biljettencirculatie tot eene ongedachte hoogte opgevoerd. Het beoogt, dat zulks de prijzen niet zou hebben beïnvloed, daar de biljettentöename niet aan de circulatie zou deelnemen, omdat zij in de kluisen onzer financieele instellingen zou liggen opgeborgen, bevredigt slechts ten deele. Vooreerst toch schijnt deze bewering niet ten volle juist. Die biljettenoervloed zou in de balansen der banken meer tot uitdrukking hebben moeten komen. Maar al was zij waar en zij is het zonder twijfel tot op zekere hoogte, dan leveren al die biljetten een steeds dreigend gevaar voor verdere inflatie door het feit, dat ze algemeen, zelfs wettig betaalmiddel zijn en dus ieder oogenblik in de circulatie kunnen komen.

Het goud is, althans in het algemeen, niet door de Nederl. Bank zelf ingevoerd, maar door particuliere banken, welke het aan haar hebben verkocht en daarvoor betaling in bankbiljetten hebben verkregen. Had de Bank moeten weigeren dit goud te koopen?

Het goud, dat ons land binnenstroomde, werd ons gezonden ter betaling van vorderingen van ons op het buitenland. In de plaats van goud, hadden ook goederen kunnen worden gezonden. O.a. op deze overweging heeft Zweden geweigerd verder goud in betaling te nemen. Of die weigering werkelijk ontvangst van meer goederen tengevolge heeft gehad, weet ik niet. Zoo ja, dan heeft ze in deze ten goede gewerkt. Het is echter zeer twijfelachtig of eene weigering steeds dat gevolg zal hebben, daar het buitenland nimmer tot zending van goederen verplicht is.

Gelukt het niet invoer van goederen af te dwingen, zoo kan men nog in plaats van goud, vorderingen aanvaren. Of dit de voorkeur verdient, hangt van verschillende factoren af. In de allereerste plaats van de soliditeit van den schuldenaar. Ook al acht men die boven twijfel verheven, zoo is toch verlies mogelijk doordat de vordering in koers achteruit gaat, iets, dat bij de elkaar snel opvolgende oorlogsleeningen, welke zeker nog door groote vredesleeningen zullen worden gevolgd, allermint onwaarschijnlijk is. Wie goud aanneemt, weet wat hij krijgt. Goud is eene zekere belegging. Eene onttroning van dit metaal, zooals door de chartistische geldtheoretici wordt bepleit, voorzie ik aan het eind van dezen oorlog allermint. Papiergeld zonder goudbasis moge in beperkte bedragen in het binnenlandsche verkeer mogelijk zijn (lang voordat Prof. Knapp zijne geldtheorie uitvond, werd dit erkend), een chartistisch rekeningstelsel voor nationaal en internationaal verkeer zal, nu de credietwaardigheid der staten door den oorlog zeker niet is verhoogd, nog minder dan voorheen mogelijk zijn. *Gouddepreciatie* behoeft dus niet te worden gevreesd. Ik onderstreep het woord goud. *Gelddepreciatie* toch zal er zeker zijn en is er reeds. Voor zooverre het goud zijn waarde in hoofdzaak aan zijne geldfunctie ontleent, zal ook het goud depreciëren, maar gouddepreciatie in dezen zin behoeft niet aan vorderingen boven goud den voorkeur te doen geven, daar toch ook die vorderingen in geld zijn uitgedrukt. Slechts vorder-

ringen, uitgedrukt in een munt, welke door goudinvoerverbod en andere maatregelen op prijs wordt gehouden, zou meer waarborg geven tegen verlies door gelddepreciatie, maar zal het buitenland bereid zijn op dien voet crediet te ontvangen? Goud heeft nog dit voordeel, dat het in oorlogstijd wordt en vijand als internationaal betaalmiddel wordt aanvaard. Het kan als zoodanig ieder oogenblik dienst doen, terwijl vorderingen niet steeds op aannemelijke voorwaarden realiseerbaar zijn. In het bijzonder ingeval wij met den schuldenaar in oorlog mochten geraken, zou de vordering naar een probleematische geval vertegenwoordigen. Het eenige voordeel, dat vorderingen hebben boven goud, is dat ze rente dragen.

Het kweken van een grooten goudvoorraad heeft dus zijn nut. Aan een oorlogsschat, zooals onze naburen er na den oorlog '70 in den Julius-toren reserveerden, heeft een vreedzaam volk als het onze, naar wij hopen, geen behoefte. Te meer echter zullen wij een vredesschat noodig hebben om na het sluiten van den vrede zoo spoedig mogelijk onze bijkans totaal uitgeputte voorraden aan te vullen.

Het bewaren van dien schat in de Nederlandsche Bank verdient m.i. op zichzelf geen afkeuring. Geen instelling leent zich waarschijnlijk als veilige bergplaats daarvoor in gelijke mate. De centralisatie heeft voor- en nadeelen.

Dat de Bank al dat goud echter heeft gekocht tegen betaling van bankbiljetten komt mij wel bedenkelijk voor. Op het daaruit voortvloeiende gevaar voor inflatie wees ik boven. Noodig was dit koopen ook allermint teneinde invoer van goud te verkrijgen, althans indien het waar is, dat de in betaling gebrachte bankbiljetten toch niet aan het verkeer deelnemen. In dat geval konden de goudimporteurs zeker zonder bezwaar genoegen nemen met het ontvangen van een depôtreçu, waarlijk van de bewaarneming van het goud blijkt. Dergelijke reçus, liefst in kilo's is het voordeel) als algemeen betalingsmiddel niet in aanmerking komen.

Ten slotte rijst nog de vraag: Is het wel gewenscht of wel de moeite waard om de prijzen hier te lande zoo veel mogelijk nog op het oude peil te handhaven, waar ze in alle oorlogvoerende landen door inflatie zoo worden opgevoerd en bij terugkeer van een vrij goudverkeer na den oorlog de prijzen toch eene internationale nivelleering zullen ondergaan? Hierop zou ik dit willen antwoorden: Niet in alle landen is prijsstijging in gelijke mate ingetreden. Het is verder mogelijk, dat het internationale verschil in koopkracht van het geld na den oorlog tot op zekere hoogte als een feit wordt aanvaard, zoodat de verhouding tusschen de munteenheden der verschillende landen een geheel andere wordt dan tot heden. Er bestaan in het algemeen te veel onbekenden in de toekomst dan dat wij reeds thans ons daaraan zouden moeten aanpassen. Blijkt het later, dat wij de tegenwoordige waarde van het geld niet zullen kunnen handhaven, dan is het altijd nog vroeg genoeg om daarin wijziging te brengen. Een betrekkelijk nog hooge waarde van het geld, betrekkelijk lage prijzen dus, kan ons niet anders dan ten goede komen temeerder met een meer of minder gedeprimeerd betaalmiddel. Niet genoeg kan men doordrongen zijn van de waarheid, dat stijging van het prijsniveau maar al te gemakkelijk is in het leven te roepen, dat terugkeer tot lagere prijzen echter o zoo moeilijk, zoo niet onmogelijk is.

Mr. W. C. MEES R.Azn.

DEKKING VAN HET SURINAAMSCH BANKPAPIER.

Een medewerker schrijft ons:

De Gouverneur van Suriname heeft krachtens de bepalingen van het bankcircuit aan de Surinaamsche Bank ontheffing verleend van haar verplichting om een metaalvoorraad te onderhouden ten minste gelijk-

staande met $\frac{1}{3}$ van het bedrag der papiercirculatie. De verplichte dekkingsverhouding is tijdelijk tot $\frac{1}{4}$ teruggebracht.

Deze maatregel is tot op zekere hoogte te vergelijken met hetgeen hier te lande geschiedde ten aanzien van de Nederlandsche Bank, wier verplichting tot het onderhouden van een metaaldekking bij het begin van den oorlog van $\frac{2}{3}$ tot $\frac{1}{10}$ werd verminderd. Geheel gelijk zijn de twee gevallen echter niet.

De verlaging van de dekkingsverplichting van de Nederlandsche Bank geschiedde omdat de goudpolitiek van die instelling op den ouden grondslag machteloos bleek tegenover den invloed der gigantische gebeurtenissen, die ons gansche economische stelsel onverwachts dreigden te ontvruchten. Op de besproken wijze geholpen, was de Bank in staat zich aan de nieuwe toestanden aan te passen. Haar dekking groeide, ondanks de geweldige stijging van den papieromloop, dan ook allengs weder zoo zeer aan, dat men na eenigen tijd de uitzonderingsbepaling weder zonder bezwaar had kunnen afschaffen, al deed men die voor alle veiligheid ook tot dusver voortbestaan.

In Suriname is het eenigszins anders gesteld. Ook door de ligging van dat land heeft de oorlog aldaar betrekkelijk veel minder invloed gehad op het economische leven dan bij ons. Duidelijk blijkt dat uit de geregeld in dit blad opgenomen cijfers, betreffende de papiercirculatie en den metaalvoorraad van de Surinaamsche Bank. Wanneer men daarbij in aanmerking neemt, dat de „goudpolitiek” van deze bank slechts een flauwe afschaduwing is van hetgeen men bij groote papierenbanken aantreft en zich vrijwel bepaalt tot het aanbieden van metaal uit het vreedzaam land, wanneer een tekort daaraan voorziet, dan zal het voor een ieder begrijpelijk zijn, waarom de besproken maatregel eerst in dit stadium van den oorlog genomen moest worden. Hij is een natuurlijk gevolg van het gebrek aan scheepsruimte, dat zich overal steeds nijpender doet gevoelen.

DIAMANTEN OP BORNEO.

In de serie Oorlogsmonographiën verscheen kort geleden van de hand van den voorzitter van den Algem. Ned. Diamantbewerkerbond een uitvoerig overzicht van den invloed, welchen den oorlog tot dusver heeft gehad op de voor ons land en speciaal voor Amsterdam zoo belangrijke diamantindustrie. In het laatste hoofdstuk, handelend over de toekomstige verhoudingen in dezen tak van nijverheid, wordt gewezen op de mogelijkheid, dat Engeland eenzijdig na den oorlog zal trachten zijn eigen tot voor kort onbelangrijke diamantindustrie tot bloei te brengen, waartoe de vlucht van een deel der Belgische diamantslijpers naar Londen en Birmingham een gereede aanleiding zou zijn, anderzijds misschien zijn tegenwoordige bondgenooten Frankrijk en vooral België zal trachten te helpen door de aldaar reeds bestaande diamantindustrie ten koste der Amsterdamsche te bevordeelen. Dat Engeland hiertoe de macht heeft valt niet te ontkennen, doordat het den handel in ruw diamant practisch volkomen beheerscht. Mocht na den vrede Duitsch Zuidwest Afrika in Engelsche handen blijven, dan zal dit ook met de productie het geval zijn, daar dan als noemenswaardig niet-Engelsch producent alleen Brazilië overblijft.

In bedoelde monographie spoort dan ook de heer Polak, gelijk vroeger reeds in de Eerste Kamer, de Regering ernstig aan de exploitatie, eventueel de exploitatie der uitgestrekte diamantvindplaatsen in Borneo te bevorderen of zelf ter hand te nemen. De vermoedelijk zeer rijke alluviale velden en de nog onontdekte, doch stellig wel vindbare ontspanningsplaatsen z. i. ten dienste onzer nijverheid ten spoedigste in systematische ontginning worden gebracht. De heer Polak kwam sindsdien nogmaals op dit onderwerp terug in het weekblad van den A. N. D. B.

Waar de diamantnijverheid te Amsterdam 12.000 werklieden werk verschaft, is inderdaad het voorzien in niet-Engelsche grondstoffen ten behoeve van deze

industrie, indien daartoe de mogelijkheid bestaat, van nationaal belang te achten.

Aangaande de Borneosche diamantvelden is slechts weinig met zekerheid bekend. In het Jaarboek van het Mijnwezen zijn behalve eenige kortere mededeelingen slechts een tweetal publicaties te vinden in de jaargangen 1893 en 1894, respectievelijk van de hand van de mijningenieurs J. A. Hooze en N. Wing Easton, betrekking hebbende op de beide hoofdvindplaatsen Martapoera in de Zuider- en Ooster-Afdeeling en Landak in de Wester-Afdeeling. Ook elders op Borneo wordt diamant gevonden, doch alleen de beide genoemde vindplaatsen zijn voorloopig van eenig belang.

De Landakrivier valt na een zeer grilligen loop dicht bij Pontianak in de Kapoeas. Diamanten worden, behoudens een enkele uitzondering, alleen aangetroffen binnen een afstand van een paal van de rivier, oevers, in een gedeelte van den middenloop der rivier tusschen Poela en Ngabang, twee nederzettingen in rechte lijn plm. 70 K.M., langs de rivier 146 K.M. van elkaar verwijderd. In de Afdeeling Martapoera liggen de vindplaatsen nabij de rivieren Riam Kiwa, Ria Kanan, Banjoe Irang en Seloeang. Het voornaamste gebied beslaat 15.000 H.A. ten Noorden en 5000 H.A. ten Zuiden der Banjoe Irangrivier en wordt ten Westen begrensd door het moeras, onder hetwelk de uitbreiding van den diamantgrond onbekend is.

De manier van voorkomen op beide vindplaatsen is dezelfde. De diamanten vormen een bestanddeel van een voornamelijk uit grint bestaande laag (arang). De areng ligt als regel direct op het vaste gesteente, wisselt in dikte tusschen enkele c.M., en 1,50 M., soms meer. De regelmatige uitbreiding en de zwaarte der laag nemen in het algemeen toe, naarmate de diamantgrond lager ligt, d.i. dus in de moerassige deelen in de nabijheid der rivieren. De rijkdom der laag staat echter niet in direct verband met de dikte. Ook op de padangs, de vlakke ruggen tusschen de rivier-armen, komt diamantgrond voor. Op de areng liggen looze deklagen, bestaande uit klei en zandafzettingen van zeer afwisselende dikte, die op de Padangterreinen het kleinste is en in de nabijheid der rivieren stijgt tot 8 M. en meer.

In de areng komen behalve bestanddeelen van verschillende gesteenten voor pyriet, zwarte glimmer, magnetiet en altijd goud, soms ook platina. De hoeveelheid van deze edele metalen is echter niet voldoende om de arbeidskosten goed te maken, indien niet óók diamanten worden gevonden. Een karakteristiek bestanddeel van de laag vormen, daar waar diamant wordt aangetroffen, verschillende soorten afgeronde steentjes in Landak „leboer”, in Martapoera „batoo tatimahan” genaamd, die voornamelijk tot het mineraal korund zijn terug te brengen. Daar zij veel talrijker zijn dan de diamanten, vormen zij een goed herkenningsmiddel voor diamantgrond. Noch de soort, noch het aantal leboer geeft aanwijzing aangaande den rijkdom der laag.

In het algemeen kan men zeggen, dat de manier van voorkomen der diamanten een zeer groote analogie vertoont met die der tinertsafzettingen op Banka en Billiton. Deze analogie gaat zoover, dat ook een zeer enkele maal twee diamant voerende lagen boven elkaar worden aangetroffen, evenals dat met het tinerts het geval is. De conclusie is dan ook gewettigd, dat men voor beide soort en afzettingen een analoge ontstaanswijze heeft aan te nemen.

Daar waar op Borneo diamant gewonnen wordt, bevindt het zich op secundaire ligplaats. Het moedergesteente is aldaar geheel onbekend. Dit is echter voor diamant niets bijzonders. Als bestanddeel van vast gesteente is diamant alleen bekend uit Brazilië, waar zij in een, itacolumiet genaamd, gesteente is aangetroffen, en uit Zuid-Afrika, waar de hoofdproductie gewonnen wordt uit de Kimberliet of z.g. blue en yellow ground. Er is echter op zijn minst twijfel of men hier met een werkelijk primair voorkomen te doen heeft. In Britsch-Indië, waar sinds de oudheid wordt geproduceerd is diamant niet in het vaste gesteente gevonden,

terwijl in Duitsch Zuid-West Afrika, na Engelsch Zuid-Afrika de hoofdproducent, wèl de karakteristieke Kimberliet pijpen bekend zijn, doch volkomen loos, terwijl de herkomst der rijke secundaire kustafzettingen voorshands onopgehelderd is.

Op grond der toenmaals algemeen geldende theorieën meenen zoowel Wing Easton, Hooze, als de vroegere onderzoekers, de mijningenieurs Everwijn en Van Schelle, de primaire diamantafzettingen te moeten zoeken in het bovenstroomgebied der hier in quaestie zijnde rivieren, respectievelijk dus nabij het Bajang en in het Meratoes gebergte.

Men zal echter ook rekening moeten houden met de mogelijkheid, dat de primaire afzettingen onder de secundaire liggen, evenals dit voor het tinerts op verschillende plaatsen is gebleken het geval te zijn. In dit verband is van belang, dat den ingenieur Wing Easton werd medegedeeld, dat in de mijn Sambas II bij Monggo ook het vastere gesteente onder de eigenlijke areng diamant bevatte, al kon de juistheid van deze mededeeling niet bewezen worden. Waar wij ook in het algemeen nog zoo slecht omtrent de ontstaanswijze der diamanten en omtrent den aard hunner primaire afzettingen zijn georiënteerd, meen ik, dat geen gevolg moet worden gegeven aan de aansporing van den heer Polak om reeds nu de exploratie naar de primaire vindplaatsen met kracht te beginnen. Het daarvoor beschikbare kapitaal en personeel zal met veel meer vrucht kunnen worden aangewend voor de exploratie en exploitatie der secundaire afzettingen, terwijl de daarbij opgedane kennis dezer afzettingen de latere exploratie naar primair diamant ten goede moet komen. Bovendien blijft naar mijne meening eenige kans bestaan, dat bij de exploitatie der secundaire afzettingen de primaire zullen kunnen gevonden worden.

De exploitatie der secundaire afzettingen heeft van oudsher door inlanders plaats gehad. De bovengrond wordt eerst afgegraven, dan wel indien de bedekking dikker is, een primitief betimmerde schacht daarin afgediept tot op den diamantgrond. Waar de inlanders niet beschikken over geschikte wateropvoerwerktuigen, is het ontginnen der dieper gelegen lagen, met name der meer regelmatige en dikkere nabij de rivieren zeer bezwaarlijk. Ontginning der moerasgronden is voor hen natuurlijk niet mogelijk geweest. Uit de naar boven gebrachte grond worden eerst door zeven de grovere steenen verwijderd; het fijne gruis wordt daarna voorzichtig door verwasschen geconcentreerd, daar de diamant met een S.G. van 3,5 zeer belangrijk minder in gewicht verschilt met het waardelooze gesteente dan met tinsteen of edele metalen het geval is. Het concentraat wordt bij kleine beetjes tegelijk opnieuw en herhaaldelijk verwasschen, waarbij de diamanten aan hun glans worden herkend en weggenomen worden. Het restant wordt ten slotte op goud verwasschen. Hierbij wordt ook platina gewonnen, dat vroeger door de inlanders werd weggegooid.

De kwaliteit der verkregen diamanten is goed, zij zijn dikwijls waterhelder, de meesten zijn echter min of meer geelachtig. Blauwe, bruine en zwarte komen voor. Zij vertoonen dikwijls zuivere kristalvormen en zijn voor diamant relatief hard, wat bij het slijpen geen voordeel is. De grootte der diamanten is uiteenloopend, de meeste zijn $\frac{1}{2}$ karaat en minder, diamanten van $\frac{3}{4}$ —1 $\frac{1}{2}$ karaat komen nog vrij veel voor. De beroemde Borneo-steen met een gewicht van 370 karaat — de Danau Radja in het bezit van den Radja van Matam — bleek bij onderzoek bergkristal. Een diamant van 77 karaat werd vóór 1850 gevonden bij Goenoeng Lawak, nabij Tjampaka, in Martapoera, alwaar Betti in 1865 ook een steen van 25 karaat vond. In 1910 werd in de Landakrivier een diamant van 24 karaat gevonden. Dat het vinden van diamanten van 20, 13, 12 en zelfs van 8 en 9 karaat speciale vermelding vindt, bewijst wel, dat zelfs steenen van deze laatste grootte tot de zeldzaamheden behooren. Het moet dan ook voorloopig niet waarschijnlijk worden geacht, dat Borneo, wat groote steenen betreft, Zuid-

Afrika eenige concurrentie zal kunnen aandoen.

Aangaande de quantiteit der productie zijn gegevens schaarsch. Volgens Tannhäuser (Kolonie und Heimat) zou in één jaar, 1738, voor 8—12 miljoen gulden aan diamant zijn uitgevoerd, waarbij echter niet vermeld is of dit ook de jaarproductie representeerde. De vaagheid der aangifte is een maat voor hare weinige betrouwbaarheid. Volgens Peeters zou van 1823—1827 in Landak aan geslepen diamant zijn geproduceerd 5420 karaat. De productiekosten waren ruim 87.000, de winst haast 26.000 gulden. Volgens de officieele cijfers bedroeg de diamantuitvoer van Landak over 1876—'79 gemiddeld 5591 karaat, over 1880—1884, 2836 en over 1886—1892 1542 karaat 's jaars. De daling van den diamantprijs als gevolg van de ontdekkingen in Zuid-Afrika heeft aan dezen achteruitgang belangrijk schuld. In 1904 en 1905 bedroeg de Landak-productie nog respectievelijk 859 en 710 karaat. De totale Borneo-productie tusschen 1906—1913, voor zoover bekend, is in onderstaande staat aangegeven: de derde kolom bevat het aantal uitgegeven licenties:

1906	3800 karaat.	10450 licenties.
1907	4100 "	12073 "
1908	3200 "	8351 "
1909	3400 "	8158 "
1910	3215 "	10134 "
1911	2301 "	7838 "
1912	1115 "	6049 "
1913	1590 "	8120 "

Om naar diamant te mogen graven moet de inlander namelijk in het bezit zijn van een licentie, waarvoor maandelijks een zeker bedrag moet worden betaald. Dit bedrag was aanvankelijk voor Martapoera f 1, werd in 1864 verhoogd tot f 1,50 en op 1 Maart 1875 zelfs tot f 3. Dit had een plotselinge daling in het aantal uitgegeven licenties tengevolge. In 1880 werden mede onder invloed van de daling der diamantprijzen nog slechts 235 licenties uitgegeven. Hieruit blijkt wel, dat diamantgraven voor de inlanders geen zéér lucratieve bezigheid kan zijn. Op 1 October 1886 werd de prijs der telkens voor een maand geldige licenties weer tot f 1 verlaagd. Wanneer men het aantal uitgegeven licenties door 12 deelt, krijgt men het aantal arbeiders, dat gemiddeld jaarlijks in de diamantgraverijen aan den arbeid is. Dit bedroeg dus tusschen 1906—1913 500—1000 gemiddeld 740 man. Het aantal arbeiders wisselt blijkbaar tusschen vrij ruime grenzen, wat samenhangt met het meer of minder slagen van den oogst der landbouwproducten.

Behalve met diamantgraverij houdt de bevolking der afdeeling Martapoera en meer speciaal die van de hoofdplaats, zich bezig met diamantslijperij. De slijp-methode komt met de Europeesche overeen. De grondstof is voornamelijk Kaapsche diamant van mindere kwaliteit, die als Borneo-diamant wordt in den handel gebracht en den naam van de echte soort geen goed doet. De hoeveelheid ter plaatse geslepen Borneo-diamant is zeer ondergeschikt. Behalve diamant verwerken de slijperijen robijn, smaragd, topaas, (djakoet) en bergkristal (seloeng). IJverig wordt getracht de slechte Kaapsche steenen en de relatief vrijwel waardelooze djakoet en seloeng en op een koopje belusten reiziger in handen te spelen, waartegen dan ook in de hotels en op de pakketstoomers voortdurend wordt gewaarschuwd. De echte Borneo-diamant doet evenals de Engelsch-Indische steenen in het land van herkomst opgeld.

In het volgend nummer zullen wij onze mededeelingen voortzetten met eene bespreking der deelneming van Europeesche zijde aan de Borneo-diamantontginning.

Dr. J. RUEB.

ZWEDEN'S GOUDPOLITIEK.

Zij die veel voelen voor de door Zweden gevolgde goudpolitiek, en misschien niet inzien hoe daarmede op hardhandige en kunstmatige wijze wordt ingegre-

pen in het verkeer, moeten niet vergeten den loop der wisselkoersen en van de koersen der beleggingsfondsen na te gaan.

De voorlaatste week was de loop der wisselkoersen te Stockholm sensationeel. Londen liep op van 10.85 naar 12.75 om tot 11.25 terug te vallen, terwijl Marken na 32.75 tot 41 stegen en daarna tot 33 daalden.

De springende wisselkoers duidt aan, hoe moeilijk het vreemde afnemers van Zweedsche producten gemaakt wordt. In hun berekening der c.i.f. prijzen zijn zij wel gedwongen eene groote marge voor den wisselkoers te nemen en dientengevolge den Zweedschen exporteur lagere prijzen te bieden dan anders mogelijk zoude zijn, hetgeen natuurlijk den handel beperkt.

De hooge wisselkoersen in het buitenland op Zweden maken den verkoop van in het buitenland gehouden Zweedsche fondsen naar Zweden aantrekkelijk en het gevolg is dat het agio van den wisselkoers zoowel in eene daling der koersen dier fondsen te Stockholm als in eene rijzing dier koersen op buitenlandsche beurzen tot uitdrukking komt.

De volgende cijfers toonen dit duidelijk aan.

Effectenkoersen te Stockholm.		Wisselkoers te Amsterdam	
4 1/2 %	Gem. Stockholm	Aug. 1917	86 % 79 %
		begin Oct. 1917	84 1/2 % 86 %
		eind „ 1917	81 1/2 % 88 %
		Nov. 1917	79 % 95 %
4 %	„ „	Oct. 1917	75 % 88 %
		Nov. 1917	69 1/2 % 95 %
3 1/2 %	Zweden	Oct. 1917	64 1/2 % 88 %
		Nov. 1917	61 % 95 %

De koersen ter beurze van Amsterdam

waren voor:

4 1/2 %	Gm. Stockholm	begin Juli 1917	100 % 74 %
		Sept. 1917	102 1/2 % 80 %
		Oct. 1917	104 % 84 %
		Nov. 1917	114 1/2 % 95 %
4 %	„ „	Juli 1917	89 % 80 %
		Sept. 1917	91 % 74 %
		Oct. 1917	93 % 84 %
		Nov. 1917	99 % 95 %
3 1/2 %	Zweden	Juli 1917	73 1/2 % 74 %
		Sept. 1917	80 % 80 %
		Oct. 1917	87 % 84 %
		Nov. 1917	91 % 95 %

De Zweedsche geldbeleggers zullen dus waarschijnlijk wel een andere opinie over Prof. Cassel's theorieën hebben dan zijn Hollandsche bewonderaars.

I. DE B.

BRAZILIE.

Het met veel zorg bewerkte verslag over het derde boekjaar (1916-1917) der Hollandsche Bank voor Zuid-Amerika, waaraan wij de vorige week een overzicht der economische positie van Argentinië ontleenden, bericht over het andere Zuid-Amerikaansche land, waarin zij werkzaam is, onder meer het navolgende:

Op 31 Maart 1917 beliep de schuld van Brazilië:

Buitenl. schuld in ponden sterl.	£ 109.629.000.—/—
Binnenlandsche schuld	Rs. 808.469:000\$000
Vlottende schuld	„ 345.639:000\$000
Papierg., onged., gegar. d.h. Gouv.	„ 1.142.600:000\$000

De ponden sterling aannemende op 20 milreis per pond, bedraagt de totale schuld van Brazilië, in milreis uitgedrukt, Rs. 4.489.288:000\$000, d.w.z. bij eene bevolking van ongeveer 25 miljoen circa Rs. 180\$000 of £ 9.—/— per hoofd, hetgeen in verhouding tot andere landen geen hoog cijfer genoemd kan worden. Ten gevolge van het uitbreken van den Europeeschen oorlog en de daardoor ontstane ontwrichting van alle economische verhoudingen, werd de betaling van interest en aflossing der buitenlandsche schuld voorloopig gestaakt, doch zij zich nog voorziene omstandigheden voortdoen, kan men als vrij zeker aannemen, dat in Augustus van dit jaar de dienst der buitenlandsche schuld in den vorm van betaling der verschuldigde

rente zal worden hervat.¹⁾ Zooals bekend werd in 1906 de Caixa de Conversao (conversie-kas) gesticht, welke ten doel had het in omloop brengen van papiergeld aan toonder in ruil tegen de nationale gouden munten en van ponden sterling, franken, marken, lires en dollars op basis van 15 pence per milreis (of het equivalent daarvan in andere dan Engelsche munt). De bedoeling was, op deze wijze de zoozeer gewenschte stabiliteit aan de buitenlandsche wisselkoersen te geven en inderdaad, geholpen door gunstige betalingsbalansen, werd het beoogde doel aanvankelijk bereikt. In het jaar 1910 evenwel, toen de goudvoorraad in de conversiekas tot op het door de wet vastgestelde maximum van 320.000 contos of £ 20.000.000 (1 milreis = 15 d.) gestegen was, achtte men het oogenblik gekomen, om de uitgifte van papiergeld tegen goud te staken, m. a. w. de Caixa de Conversao te sluiten. Het gevolg hiervan was eene plotselinge hausse in den sterlingkoers, welke in September van hetzelfde jaar tot 18.1/8 d. opliep, om echter in December weder tot 16.1/4 te vallen. Voor den handel waren deze onverwachte en hevige schommelingen al even onaangenaam als vroeger, al had men de zekerheid, dat de sterlingkoers niet beneden de 15 d. kon zakken. In December 1910 werd dan ook reeds eene nieuwe wet afgekondigd, waarbij de conversie-kas weder in werking werd gesteld, met dit verschil evenwel, dat de omrekeningskoers van goud tegen papiergeld op basis van 16 d. per milreis werd vastgesteld. De reeds vroeger op basis van 15 d. in omloop gebrachte biljetten werden tegelijkertijd tegen den koers van 16 d. inwisselbaar verklaard.

Bij het uitbreken van den wereldoorlog werd de vraag naar goud evenwel zoo sterk als gevolg van de dislocatie in den exporthandel, dat reeds in Augustus 1914 tot sluiting der Caixa de Conversao moest worden overgegaan. De buitenlandsche wisselkoersen konden zich niet meer handhaven en de koers voor 90 d/z. wissels op Londen, welke in Juli 1914 nog 16.9/16 had bedragen, viel in Augustus d.a.v. tot 13.1/2 en in September tot 11.9/16. Dit is ongeveer het laagste punt geweest, dat de wisselkoersen op Londen gedurende den oorlog hebben bereikt (als gemiddelde per maand). In het jaar 1915 schommelden de gemiddelde maandkoersen van sterling tusschen 13.27/32 als hoogste en 12.1/16 als laagste koers, in 1916 werd wederom 11.9/16 als laagste gemiddelde maandnoteering bereikt, terwijl de hoogste dat jaar 12.19/32 bedroeg. Sedertdien liep de sterlingkoers weder sprongsgewijze tot ongeveer 14 d. op.

De wisselkoersen worden natuurlijk beheerscht door vraag naar en aanbod van buitenlandsch papier, doch daar er ten gevolge van het sluiten der conversiekas geene muntpariteit meer bestaat, is het duidelijk, dat koersen feitelijk ongelimiteerd kunnen stijgen en dalen, al naar gelang de vraag de overhand heeft over het aanbod of omgekeerd. De speculatie kan hier dus hoogtij vieren en aangezien ook de Regeering door tusschenkomst van de Banco do Brazil nu en dan op zeer onverwachte oogenblikken met groote bedragen op de wisselmarkt opereert, laat zich gemakkelijk begrijpen, dat een zoo wisselvallige factor als de Braziliaansche wisselkoers aanleiding kan geven tot groote verrassingen voor hen, die zaken hier in milreis willen doen. In den laatsten tijd wordt er veel geschreven over de vraag of het geene aanbeveling zou verdienen de Banco do Brazil tot emissie-bank te verheffen, om daardoor hare discountmarkt te verhoogen en den rentevoet op een lager peil te brengen. In hoeverre de Regeering er toe over zal gaan op de desbetreffende voorstellen van den President dier Bank in te gaan, valt nog niet te beoordeelen. Vrij zeker is het, dat het groote publiek het zeer gaarne zou zien, wanneer aan het octrooi van de Bank eene zoodanige uitbreiding

¹⁾ Inderdaad hebben sedert eenige betalingen plaats gevonden en ofschoon bericht werd ontvangen, dat de per 1 November vervallende coupons voorloopig niet worden betaald is later medegedeeld, dat in Londen de betaling op den gewonen tijd is aangekondigd. — Red.

zou worden gegeven. Het aantal vreemde banken, in Brazilië gevestigd, neemt steeds toe. Behalve de succursales van de Hollandsche Bank voor Zuid-Amerika te Rio en Santos, welke respectievelijk 5 Februari en 15 Juni van dit jaar werden geopend, zal hier ook binnenkort een agentschap van de Yokohama Specie Bank te Yokohama gevestigd worden. Voorts breiden de bestaande buitenlandsche banken het aantal harer succursales steeds uit (vooral de Banque Française et Italienne), terwijl de Banco do Brazil bezig is, in alle voorname plaatsen van het binnenland agentschappen te stichten, waarvan het aantal thans reeds 24 bedraagt.

Ten gevolge van den wereldoorlog heeft de exporthandel van Brazilië in de laatste twee jaren eene belangrijke verandering ondergaan. Waren koffie en rubber vroeger eigenlijk de eenige producten van betekenis, die tezamen 3/4 van den geheelen export vormden, thans is dit anders geworden en heeft men, in verband met de groote behoeften der oorlogvoerende naties en de hooge prijzen, welke door hen betaald worden, zich ook toegelegd op den uitvoer van vleesch, huiden, hout, was en niet te vergeten mangaanerts. Ofschoon koffie nog steeds het belangrijkste uitvoerproduct is, worden aan de verschepingen door de steeds scherper maatregelen der Geallieerden meer en meer moeilijkheden in den weg gelegd. Voor den oogst van dit jaar, welke op 16 à 17 millioen balen geschat wordt, tegen 11,9 millioen balen het vorige oogstjaar, zijn de vooruitzichten dan ook niet rooskleurig te noemen, en vreesst men algemeen, wanneer dit jaar de oorlogstoestand blijft voortduren, dat Brazilië voor een groot deel van zijn koffie-oogst geen afzetgebied zal kunnen vinden. Het is dan ook geenszins te verwonderen, dat de staat Sao Paulo met zijne enorme belangen bij dezen handel, bij de Regeering aangedrongen heeft op het nemen van tijdsge maatregelen ter voorkoming van eene aanzienlijke daling in den prijs van het voornaamste uitvoerartikel. Er bestaan nu plannen om 150.000 contos papiergeld uit te geven en daarmee 4 à 5 millioen balen koffie van regeeringswege op te koopen, doch tot nu toe heeft men in deze aangelegenheid geene decisie genomen. De uitvoer van rubber bleef in de jaren 1914 en 1915 ongeveer stationnair; daarentegen vertoonde 1916 een achteruitgang in de quantiteit van het geëxporteerde artikel. Meer en meer begint men zich toe te leggen op eene verbetering van de bereidingswijze, ten einde met meer succes te kunnen concurreeren tegen de superieure kwaliteiten, die uit andere werelddelen op de verschillende markten worden aangeboden. Met den export van bevroren vleesch is men eerst in 1915 begonnen. In dat jaar bedroeg die slechts 4.570.000 K.G. In 1916 steeg dit cijfer tot 28.889.000 K.G., terwijl in de eerste 5 maanden van 1917 reeds 29.621.000 K.G. werden uitgevoerd. Op het oogenblik is hier de belangstelling voor het vestigen van nieuwe export-slachterijen buitengewoon groot en men vraagt zich af, of deze industrie, welke onder de tijdsomstandigheden zeer voordeelig is, zich ook na het sluiten van den vrede zal kunnen handhaven. Met uitzondering van dat van den staat Matto Grosso is het Braziliaansche vee te mager om in normale tijden naar Europa te kunnen worden uitgevoerd; voorts moet in enkele gevallen meer dan 1000 K.M. worden afgelegd voor dat de slachtplaatsen kunnen worden bereikt. Door het ontbreken van behoorlijke transportmiddelen gaat hiermede zeer veel tijd verloren, terwijl de beesten gewoonlijk in zeer deplorabelen toestand ter bestemmingsplaats aankomen. Zij evenwel, die in het aanleggen van een grooten veestapel voor Brazilië eene goede toekomst zien, voeren aan, dat eenige tientallen jaren geleden in Argentinië de kwaliteit van het vee ook zeer slecht was, doch dat men er daar door verstandige kruising in geslaagd is een behoorlijk ras te fokken. En zij kunnen volstrekt geene reden zien, waarom in Brazilië niet op dezelfde wijze goede resultaten in die richting zouden kunnen worden bereikt; en inderdaad op de onlangs hier gehouden veeten-

toonstelling zag men behalve mooie ingevoerde beesten ook eenige prachtexemplaren van inheemscheossen (zebu's) die over de 1000 kilo's wogen.

Een ander artikel, dat enorm in prijs is gestegen en waarvoor men op het oogenblik Rs. 114\$000 per ton betaalt tegen Rs. 33\$300 voor den oorlog, is mangaanerts. De uitvoer is dan ook in den laatsten tijd ontzaglijk toegenomen. Als koopers treden voornamelijk Amerikanen op, die door onbekendheid met de taal en het land, vaak voor groote moeilijkheden geplaatst worden, vooral door het herhaaldelijk niet op tijd leveren van het gecontracteerde erts ten gevolge waarde zij bij het aankomen van hunne booten geene voldoende lading gered hebben.

De importhandel heeft in het algemeen door den oorlog zeer geleden. De hoogere prijzen, welke door het buitenland gevraagd werden, de moeilijkheden bij de levering ondervonden, zijn oorzaak geweest, dat men hier meer en meer er toe is overgegaan de buitenlandse producten door inheemsche fabriekaten te vervangen. De fabrieken van weefgoederen (tecidos) hebben vooral in het afgelopen jaar goede zaken gemaakt en hebben thans meer orders dan zij kunnen uitvoeren. Ook verfstoffen, welke in de plaats van de anilinekleurstoffen moeten treden, worden reeds met succes gefabriceerd en zoo vindt men op allerlei gebied de nationale industrie in de weer om van de gelegenheid gebruik te maken, haar terrein te vergrooten. Het gevolg hiervan is geweest, dat de invoer van machinerieën en van steenkool belangrijk is vermeerderd, ofschoon de hoogere cijfers ten deele worden verklaard door de hoogere waarde, welke aan de importartikelen moet worden toegekend. Door de onmogelijkheid, waarin de oorlogvoerende landen in Europa verzeeren om aan de verschillende aanvragen van Brazilië te voldoen, is men gedwongen geweest zich met het veelal dure Noord-Amerikaansche artikel tevreden te stellen. De handel tusschen Noord-Amerika en Brazilië heeft zich gedurende den oorlog op eene groote schaal ontwikkeld. Het staat echter te bezien, dat de Amerikanen niet een goed deel van het gewonnen terrein na den oorlog weder zullen moeten prijsgeven, vooral wanneer zij zich in de toekomst niet beter weten aan te passen aan de behoeften van den Braziliaanschen koper dan dat tot nu toe het geval is. Toch staan zij tegenover andere landen in eene bijzonder voordeelige positie, aangezien het hun, dank zij de onvermoeide pogingen van den Amerikaanschen gezant alhier, gelukt is de invoerrechten op vele Amerikaansche artikelen belangrijk verlaagd te krijgen. In Januari 1917 trad een nieuw tarief van invoerrechten in werking. Om in de toenemende behoefte van de schatkist te kunnen voorzien, heeft men er toe moeten overgaan de invoerrechten, welke voor de meeste artikelen 45 pCt. bedroegen tot op 55 pCt. te verhoogen. Tegelijkertijd werden de voorschriften voor consulaire facturen zeer verscherpt, zoodat het thans veel moeilijker is geworden een gedeelte van het invoerrecht te ontdiiken door facturen in te dienen waarop de kostprijs veel te laag is aangegeven, zooals dat vroeger veelvuldig voorkwam.

Het staken van de Duitse scheepvaart, het onttrekken van vele schepen der geallieerden aan de vaart op Zuid-Amerika, de moeilijkheden aan de Brazilische scheepvaart in den weg gelegd, deden voor Brazilië een critieken toestand ontstaan. De voornaamste Braziliaansche scheepvaartmaatschappijen, welke reeds voor den oorlog bestonden, zijn: 1°. de Lloyd Brazileiro, die zeer nauw met het Gouvernement is gelieerd en voornamelijk werd gecreëerd voor de uitoefening van de kustvaart, doch later hare reizen ook tot New York, Montevideo en Buenos Aires uitstrekke, en sinds kort hare schepen ook naar Havre dirigeerde. De totale tonnenmaat van hare vloot bedraagt 88.409 ton; 2°. de Companhia de Navegação Costeira, welke tot nu toe uitsluitend de vaart tusschen Braziliaansche havens onderhoudt met eene vloot van totaal 31.945 ton en 3°. de Companhia de Commercio de Navegação, die ook buitenlandsche havens aandoet en eene vloot

met totaal 34.996 ton bezit. Volgens de laatste ons ten dienste staande gegevens, bedraagt de totale tonnenmaat van schepen onder Braziliaansche vlag 296.300, gevormd door 553 schepen.

INDEX-CIJFERS.

Nadat de maand September een kleine verlaging van het index-cijfer te aanschouwen had gegeven, waarvan een gewichtige oorzaak — de maximum-prijsregeling — onze lezers bekend is, vertoont het beeld der verstreken maand wederom verhooging met bijna 67 punten bij het totaal en 3 voor den relatieve index; een aanzienlijke stijging dus. In den gebruikelijken staat kan men vinden, dat in October tot 5701 geklommen werd, tegenover respectievelijk 4596 en 2732 voor de overeenstemmende maand in het jaar voorafgaand, en den eersten oorlogs-October.

Data	Granen en oleeesch	Anderen voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen index-cijfer
Basis (gemidd. 1901—5)	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
Einde Juli	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
„ Aug.	641	369	626	474	588	2698	122,6
„ Sept.	646	405	611½	472½	645	2780	126,4
„ Oct.	656½	400½	560	458	657	2732	124,2
„ Nov.	683	407½	512	476	684½	2760	125,5
„ Dec.	714	414½	509	473	684½	2800	127,3
„ Jan. 1915	786	413	535	521	748	3003	136,5
„ Febr.	845	411	552½	561½	761	3131	142,3
„ Mrt.	840	427	597	644	797	3305	150,2
„ April	847	439½	594½	630	816	3327	151,2
„ Mei	893	437	583	600	814	3327	151,2
„ Juni	818	428	601	624	779	3250	147,7
„ Juli	838½	440½	603	625	774	3281	149,1
„ Aug.	841	438½	628	610½	778	3296	149,8
„ Sept.	809½	470½	667	619½	769½	3336	151,6
„ Oct.	834	443½	681	631½	781	3371	153,2
„ Nov.	871½	444	691	667½	826	3500	159,1
„ Dec.	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
„ Jan. 1916	946½	465	782½	761½	884½	3840	174,5
„ Febr.	983	520½	805½	801½	897½	4008	182,2
„ Mrt.	949½	503	796½	851	913	4013	182,4
„ April	970½	511	794½	895	1019	4190	190,5
„ Mei	1024	529	805	942	1019	4319	196,3
„ Juni	989	520	794	895	1015	4213	191,5
„ Juli	961	525	797	881	1040	4204	191,1
„ Aug.	999½	531½	882	873	1086	4372	198,7
„ Sept.	1018	536½	937	858½	1073	4423	201,0
„ Oct.	1124½	543	990½	850½	1087½	4596	208,7
„ Nov.	1177½	558	1091	850½	1102	4779	217,2
„ Dec.	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
„ Jan. 1917	1310	561	1137	825½	1119½	4953	225,1
„ Febr.	1312½	581½	1189	829½	1159½	5072	230,5
„ Mrt.	1346	610½	1226	834½	1283	5300	240,9
„ April	1362	642	1240	842	1293	5379	244,5
„ Mei	1376½	648	1261½	839½	1286½	5412	246,0
„ Juni	1432½	652½	1441	841½	1278½	5646	256,6
„ Juli	1333½	607	1512	840	1296½	5589	254,4
„ Aug.	1342	670	1504½	830	1311½	5658	257,1
„ Sept.	1221½	726	1509½	822½	1354½	5634	256,1
„ Oct.	1226½	724	1575½	824	1351	5701	259,1

Men begrijpt, dat bij het vergaande ingrijpen der overheid op de markt van levensmiddelen van prijsbeweging in deze artikelen weinig te berichten valt. Geïmporteerde tarwe was duurder, bijv. Noord-Manitoba No. 1 noteerde 4/- surplus bij het einde van October. Van de textielmarkt valt daarentegen veel te vertellen. Stijgende vraag bracht de middeling Amerikaanse katoen op 21.12 per pond en Egyptische op 32.20 het pond; ook de minder rooskleurige gin-cijfers waren de hiertoe aanleiding. Garen en doek volgden vrijwel de voornoemde beweging. Zijde daarentegen daalde in prijs en ook vlas toonde zich williger. De metalen waren vast, tin ietwat in actie. Bij de diversen gingen leder en rubber opwaarts, terwijl petroleum daalde; indigo ging 6 pence op het pond omlaag.

posten trouwens, die met de gouden munt voor belangrijke uitbreiding vatbaar zijn. De biljetten der Fed. Res. Banks behoeven na al hetgeen in dit blad reeds omtrent deze instellingen is medegedeeld, geen nadere toelichting. De toeneming der goudcertificaten, gelijk men weet muntpapier uitgegeven tegen deponering van het volle bedrag in goud bij de schatkist, vindt haar verklaring in de sterke toeneming van den in de Unie aanwezigen goudvoorraad. De overzichten geven tevens antwoord op de vraag, welke positie de biljetten der Fed. Res. Banks, waarin velen in de toekomst het eenige papieren geld der Unie zien, op het oogenblik reeds innemen. Duidelijk blijkt dat nog veel zal moeten veranderen, wil dit ideaal bereikt worden. Op het oogenblik overtreft de som der uitstaande biljetten van de National Banks nog die der Fed. Res. Banks. Berekend per hoofd van bevolking komt men voor 1 September 1917, met een op 104.432.000 zielen geschat inwonertal, op \$ 45.80. Voor 1 Augustus 1914, toen het bevolkingcijfer gesteld werd op 100.867.000, was dit gemiddelde \$ 35.33.

Suikerinkoopen door de Engelsche Regeeringscommissie. — De Suikercommissie der Engelsche Regeering publiceerde de volgende specificatie van inkoopden sedert hare oprichting in Augustus 1914 tot het begin van December 1916, die vooral wegens de daarbij vermelde prijzen interessant is:

Prijzen in shillings en decimalen per cwt cif basis 92° nett.

	Ruwsuiker.		1916.	
	1914 en 1915.		Tons.	c.i.f.
Cuba.....	450.329	19.372	628.635	21.86
Biet.....	14.632	18.912	—	—
Java.....	474.740	17.576	357.711	20.81
Br. W. Indië.....	72.170	18.541	5.000	19.17
Domingo, Brazilië....	5.405	19.142	—	—
Peru en Fidji.....	16.823	18.833	—	—
Peru (Stroop).....	2.212	20.989	—	—
Diversen (hoofdz. Peru)	78.565	19.070	53.060	22.14
	1.114.876		1.044.406	

	Witte suiker.		1916.	
	1914 en 1915.		Tons.	c.i.f.
Java.....	284.997	20.53	220.062	22.65
Mauritius.....	316.075	20.37	165.000	24.80
Amerika.....	243.346	23.29	339.423	27.35
Nederland.....	28.322	24.03	—	—
Cubes.....	46.153	24.57	—	—
Diversen.....	35.289	20.63	—	—
	954.182		724.485	

Wijzigingen in prijzen en inkomende rechten sedert Augustus 1914.

Data.	Ruwsuiker aan Raffinadeurs. Basis 92°.	Rechten.	Prijs van „Good Granulated“.
.. Aug. 1914	21/10. 190	1/10	30/-
26 Oct. 1914	19/7. 422	1/10	27/6
22 Sept. 1915	16/11. 161	9/4	32/3
24 Jan. 1916	19/1. 929	9/4	34/9
28 Febr. 1916	20/11. 207	9/4	36/9
5 Apr. 1916	20/11. 207	14/-	41/7½

Commissiewezen in Engeland. — Wij klagen er wel eens over, dat hier te lande het aantal commissies, dat geïnstalleerd werd om ons economisch heil tegen de oorlogsomstandigheden te verdedigen, overdadig groot is. Het moge een troost zijn, dat in Engeland de bodem niet minder vruchtbaar bleek. Het Board of Trade Journal vermeldt namelijk in een recent nummer „some“ van de bureaux en commissies sedert den oorlog ingesteld „to deal with matters affecting trade“ en deze samentellende komt men tot het zeer schappelijke totaal van 212. Een voorbeeld van de verscheidenheid die men betracht heeft, vindt men bij de lichamen, die hun aandacht

wijden aan de scheepvaart. Wij lezen onder elkaar: Shipbuilding advisory committee, Shipbuilding construction committee, Ship licensing committee, Ship detention committee, Shipping industries committee, Shipping control committee, Shipping committee, Shipping ministry. Wij hopen, dat er nimmer misverstand ontstaat bij het gebruik van dit „handy reference“.

Panamakanaal-verkeer. — Het Panama Canal Record van 14 Februari 1917 bevat een overzicht van het verkeer door het Panamakanaal sedert de openstelling voor den handel. Aan dit overzicht — hetwelk wij in het Weltwirtschaftliche Archiv vonden overgenomen — ontleenen wij de onderstaande cijfers. Van links naar rechts geven de kolommen weer: a. in het verkeer van den Atlantischen Oceaan naar den Pacific de netto tonnage der schepen, b. dito de ladingen in tonnen, c. in het verkeer van den Pacific naar den Atlantischen Oceaan de netto tonnage der schepen, d. dito de ladingen in tonnen, e. het totaal aantal schepen, dat van het kanaal gebruik gemaakt heeft.

1914	a	b	c	d	e
Augustus	41.931	49.106	44.047	62.178	24
September	109.684	141.762	111.375	180.276	57
October	174.472	168.069	153.744	253.288	84
November	172.825	206.510	149.906	242.291	92
December	148.676	179.235	198.618	271.219	100
Totaal	647.588	744.682	657.690	1.009.252	357
1915					
Januari	169.228	208.082	177.984	240.925	98
Februari	149.339	150.987	175.523	276.078	91
Maart	187.568	217.447	288.416	417.610	137
April	199.213	237.384	205.326	285.457	119
Mei	240.698	246.534	252.252	332.174	142
Juni	296.694	320.619	201.116	282.561	143
Juli	297.329	316.773	250.041	388.696	170
Augustus	288.194	249.119	236.857	326.218	161
September	166.751	181.380	178.619	274.937	100
October	—	—	—	—	—
November	—	—	—	—	—
December	851	671	8.957	12.908	9
Totaal	1.995.265	2.128.996	1.975.091	2.837.564	1170

1916					
Januari	—	—	600	550	2
Februari	694	1.100	1.790	—	5
Maart	203	—	11.605	7.000	7
April	102.378	144.133	140.306	224.620	80
Mei	215.473	248.289	179.070	245.861	129
Juni	236.358	292.771	163.686	225.020	124
Juli	260.521	296.094	228.437	352.863	149
Augustus	261.638	246.149	203.340	270.672	142
September	219.398	224.661	294.580	437.509	154
October	221.610	231.016	272.164	416.877	158
November	220.806	198.718	215.398	320.325	148
December	261.181	341.987	222.633	305.696	155
Totaal	2.000.260	2.224.918	1.933.609	2.806.993	1253

De verkeersstremming door de aardschuivingen in de Culebra-kloof vindt men in de cijfers duidelijk weerspiegeld. Opmerkelijk is het betrekkelijk evenwicht, dat tusschen het verkeer in beide richtingen bestaat. Wel beweegt zich het ladingstotaal in West-Oostelijke richting meestal op hooger niveau, wat geen verwondering wekt, gelet op de bekende tegenstelling van grondstoffen tegen eindproducten in de handelsbalans van de gecultiveerde wereld en de minder ontwikkelde Zuid-Amerikaansche landen.

Aan het bovenstaande kunnen nog toegevoegd worden de verkeerscijfers berekend over het Amerikaansche belastingjaar 1916—1917, dat op 30 Juni sluit. Het totaal aantal schepen, dat gebruik maakte van het kanaal was: 1876 (1915—'16 787), waarvan 780 britsch, 464 noord-amerikaansch, 150 noorsch, 99 chileensch, 86 peruaansch, 74 nederlandsch, 72 japansch.

Belastingen in Italië. — Wij wijdden onlangs aandacht aan het geschrift van Prof. Luigi Einandi, L'Effort financier de l'Italie, en gaven de

bedragen weer, waarmede de belastingen onder diverse hoofden in den oorlog werden vermeerderd. Aan het „Journal des Economistes” van October ontleenen wij nu het volgende staatje der totaalbedragen, uitgedrukt in duizenden liven, welke ontvangen zijn in het belastingjaar, sluitende per 30 Juni, 1916-1917, in vergelijking met de periode 1913-1914.

Successierechten	26,5	46,6	—	20,1
Directe belastingen	1.046,4	540,8	+	505,6
Belastingen v. d. handel..	444,9	292,5	+	152,4
Verbruiksbelastingen	885,7	667,4	+	218,3
Monopolies	846,4	551,9	+	294,5
Openbare diensten	308,9	213,4	+	95,5
Totaal der belangr. ontv. ...	3.558,8	2.312,6	+	1.246,2
Diverse ontvangsten	861,2	178,9	+	682,3

Totaal-generaal..... 4.420,0 2.491,5 +1.928,5

Door den Italiaanschen minister van financiën is in de „Nuova Antologia” een artikel geschreven, waarin cijfers der oorlogsbelastingen genoemd worden, die vrijwel met de bovenstaande overeenstemmen. Het artikel vermeldt niet de cijfers voor het laatste vredesjaar, weshalve wij de gegevens van het „Journal des Economistes” overnemen. Ook bij vergelijking, voor zoover mogelijk, met de cijfers in ons vorige bericht — zie pag. 811 — vertoont zich het veel voorkomend gebrek aan overeenstemming van in cijfers uitgedrukte feiten. Bij dit al blijft niettemin een ontzaglijke vermeerdering der belastingen bestaan. De staats-schuld van Italië is echter door den oorlog van 15.718,9 tot niet minder dan 38.448,3 millioen lire verzwaaard. De heer Rozenraad, dezer dagen over het onderwerp schrijvende, vindt, dat de vermeerdering van 22.729,4 millioen zich in de volgende percentages verdeelt.

voor de geconsol., onaflosbare schuld	31 %
voor de aflosbare schuld.....	11 %
voor de gewone schatkistobligaties	16 %
voor de staatsbiljetten en aan den Staat	
verstrekte biljetten	19 %
voor den schuld in den vreemde geplaatst	23 %
	100 %

Naar ons voorkomt een gering gedeelte voor de verplichtingen, die buiten de grenzen zijn aangegaan. De „Economiste Européen” beweert in een recent berichtje, dat tegenover 37 milliard aan uitgaven sedert Augustus 1914 — tijdstip waarop feitelijk ook voor Italië de kosten van oorlog begonnen mee te spreken — tot ultimo Augustus van het jaar, dat wij schrijven, 29 milliard aan inkomsten staan. Wij kunnen de juistheid van dit cijfer uit het bovenstaande niet na-gaan. Volgens genoemd tijdschrift zijn ook $\frac{1}{2}$ van de ontbrekende 8 milliard uit bronnen van de schatkist gedekt. De 29 milliard zijn aldus samengesteld: 11 milliard werkelijke inkomsten, 16 milliard schulden en 2 milliard diversen.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Koffie. De hier te lande nog aanwezige voorraden koffie en de vooruitzichten met betrekking tot verderen aanvoer maken het noodzakelijk om ook die koffie, welke werd aangevoerd zonder eenige beperkende bepaling ten aanzien van haren wederuitvoer, hier te lande in consumptie te brengen. Ook van deze voorraden zal inventarisatie geschieden. Zijn de eigenaars niet bereid hun voorraden langs minnelijken weg ter beschikking te stellen, dan zal het noodige in bezit worden genomen.

Varkens. De toestand van onzen varkensstapel brengt de noodzakelijkheid mede, het aantal slachtin-gen aanzienlijk te beperken. Ter bereiking van dit doel is verboden de aflevering en het vervoer van geslachte varkens of gedeelten daarvan. Voorts is bepaald, dat hoogstens de helft van het vroeger voor iedere gemeente gebruikelijke getal regeeringsvarkens kan worden geslacht.

Joodsche restaurants. Door de burgemeesters kan aan houders van door hen aan te wijzen Joodsche restaurants vergunning worden verleend, onder rabbiniaal toezicht bereide vetten te gebruiken bij het bereiden van spijzen.

Maximumprijzen. Vastgesteld zijn maximumprijzen in groot-, tusschen- en kleinhandel voor versche kipeieren, en voor kristal-soda.

Graanstroo. Verboden is het, vervoer van graanstroo naar en de aflevering van dit stroo aan de stroocartonfabrieken. Voor partijen stroo, ongeschikt voor veevoeder, kan ontheffing van het verbod worden verleend; daarbij moet vooraf f 0,25 per 1000 K.G. stroo worden gestort.

Zaden. Ten einde de landbouwers in staat te stellen boterzaad, dederzaad, blauwmaanzaad en lijnzaad, voor den zaai geschikt te koopen of te verkopen, is bepaald, dat de voorschriften inzake koop en verkoop van zaad van granen en peulvruchten ook voor bovengenoemde zaden zullen gelden.

Scheuren van grasland. Den veehouders wordt door den Minister van Landbouw in overweging gegeven hun veestapel zooveel doenlijk in te krimpen en zooveel mogelijk wintervoeder in eigen bedrijf te produceeren, hetgeen het best zal kunnen geschieden door één of meer perceelen grasland te scheuren en daarop voedergewassen te verbouwen. Het verbouwen van veevoeder voor den handel zal zooveel mogelijk tegen gegaan worden, terwijl eventueel uit het buitenland aangevoerd veevoeder in de eerste plaats ter beschikking van de zandboeren zal worden gesteld. Waar gebleken is, dat de in uitzicht gestelde premien voor den verbouw van voedingsgewassen op gescheurd grasland te laag zijn om een uitwerking van groote betekenis te hebben, zijn deze verhoogd voor tarwe, rogge, haver, erwten, bruine en witte stamboonen, terwijl ook voor gerst een premie zal worden gegeven.

Verbod of beperking van den verbouw van gewassen. Het Kon. besluit, tot aanwijzing van de gewassen, waarvan de verbouw op grond van art. 7 der Distributiewet 1916 kan worden beperkt, verboden of niet dan voorwaardelijk toegestaan, is nader gewijzigd en uitgebreid, o.m. tot alle soorten groenten, voor zoover nog niet in het besluit genoemd.

Pasmunt. Naar den Minister van Landbouw gebleken is, is door de industrie in enkele gevallen overgegaan tot het bezigen van Nederlandsche pasmunt als grondstof voor de metaalgieterijen. Met ingang van 25 dezer is verboden het vervoer van Nederlandsche bronzen of nikkelen pasmunt, anders dan in de gemeente, tenzij ontheffing is verleend door het Rijksbureau voor koper.

Oud koper en oud brons. Eveneens, met ingang van 25 dezer, is verboden de verkoop, de aflevering en het vervoer van oud rood koper, oud brons en oud geel koper (messing). Voor deze artikelen zijn ook maximumprijzen vastgesteld.

Uitvoervergunningen enz. Met ingang van 1 December a.s. moeten aanvragen om uitvoervergunningen, welke tot nu toe bij de Nijverheidscommissie werden ingediend, worden ingediend bij de Nederlandsche Uitvoer-Maatschappij te 's-Gravenhage. Bezwaren inzake de behandeling of het niet verlenen van uitvoervergunningen door de N. U. M. moeten in het vervolg rechtstreeks bij den Minister van Landbouw worden ingediend.

Kosten van uitvoering der Distributiewet 1916. Bij de Tweede Kamer zijn thans ingediend de wetsontwerpen tot aanvulling en verhooging der Landbouw-begroting voor 1917 en 1918, inzake de beschikbaarstelling van levensmiddelen. Voor het loopende jaar wordt aangevraagd een verhooging van f 40 millioen; met de reeds toegestane f 80 millioen maakt dit derhalve in totaal f 120 millioen als kosten van uitvoering der Distributiewet over 1917. Voor 1918 wordt voorloopig f 130 millioen uitgetrokken.

Gecondenseerde melk en melkpoeder. Volgens mededeeling van het B. M. V. zal binnenkort begonnen worden met de verkrijgbaarstelling van gecondenseerde melk en melkpoeder.

Opgave van chroomzouten. Aan de burgemeesters is opgedragen van de textielfabrieken opgave te verlangen van de bij haar aanwezige voorraden kalium- en natriumbichromaat, kalium- en natrium-chromaat, chromaluin en andere in water oplosbare chroomzouten. De voorraden moeten voorlopig in bezit genomen worden en aan de houders slechts de vrije beschikking worden gelaten over zoodanige hoeveelheden, als zij voor de uitoefening van hun bedrijf noodig hebben.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens).

	October 1917	Tien eerste maanden van 1917	Tien eerste maanden van 1916
Directe belastingen.			
Grondbelasting	812.544	13.177.111	12.884.954
Personeele belasting	1.006.469	10.949.252	10.470.037
Inkomstenbelasting	2.243.240	43.341.288	27.162.262
Vermogensbelasting	600.107	2.312.466	2.278.327
Accijnzen.			
Suiker	2.649.912	24.897.956	24.942.351
Wijn	12.834	1.223.137	1.117.433
Gedistilleerd	2.512.056	24.921.013	21.576.787
Zout	227.420	1.998.765	1.827.295
Bier en azijn	309.453	2.159.862	1.392.448
Geslacht	1.481.350	9.290.737	7.747.582
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	1.360.280	10.393.258	6.317.824
Registratierechten	1.923.942	12.542.351	8.305.038
Hypotheekrechten	961	656.675	835.896
Successierechten	1.326.172	17.143.075	15.636.809
Invoerrechten			
Formaatzegel	818.507	9.573.870	14.398.977
Gouden en zilveren werken			
Belasting	65.443	558.004	521.906
Essaailoon	45	574	520
Statistiekrecht	112.380	1.520.214	—
Mijnen			
Domeinen	61.590	105.254	65.345
Staatsloterij	182.843	2.348.240	1.912.884
Jacht en visscherij	164.174	617.710	620.535
Jacht en visscherij	6.826	207.402	189.088
Loodsgelden	26.263	325.675	714.144
Totaal	17.904.811	190.265.267	160.939.929

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

Door het uitblijven van beurs- en handelstelegrammen uit Engeland kunnen enkele koersen, noteringen en verdere gegevens voor de verstreken week niet worden medegedeeld.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTO'S.

	17 November 1917	20 Juli 1914
Ned. Bank	Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15 Bel. Binn. Eff. 4 1/2 " " 1 " '15 Vrsch. in R.C. 5 1/2 " " 19 Aug. '14	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14 " " 23 " '14 " " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " " 6 Apr. '17	3 " " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " " 23 Dec. '14	4 " " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " " 20 Aug. '14	3 1/2 " " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " " 10 Apr. '15	4 " " 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 " " 27 Juli '14	5 " " 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " " 10 " '15	5 " " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	6 " " 28 Spt. '17	4 1/2 " " 6 " '14
Zwitserse Nat. Bk.	4 1/2 " " 2 Jan. '15	3 1/2 " " 19 " '14
Bank van Italië	5 1/2 " " 7 Nov. '17	5 " " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3-4	—
Javasche Bank	3 1/2 " " 1 Aug. '09	3 1/2 " " 1 Aug. '09

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call. money
17 Nov. '17	3 1/2	3 1/4	***	4-5/8	—	4-3 3/4
12-17 N. '17	3	3-3 1/4	***	4-5/8	—	3 3/4-4
5-10 N. '17	3-3 1/8	3-4	***	4-5/8	—	3 1/2-4
29 O.-3 N. '17	2 3/4-3 1/4	3-3 1/4	4 2 5/8	4-5/8	—	4
13-18 N. '16	2 3/8-3/4	2 3/4-3	5 1 3/8	4-5/8	—	2 1/4-1/2
15-20 N. '15	3 1/2-4	3-3 1/4	5 1/4-5/8	—	—	1 7/8
20-24 Jul. '14	3 1/2-3 1/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Notering van 16 November 1917.

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
12 Nov. 1917	10.96 1/2	33.07 1/2	40.15	2.29
13 " 1917	10.93 1/2	32.82 1/2	39.90	2.30
14 " 1917	10.93	32.90	39.90	2.29 1/2
15 " 1917	10.90 1/2	33.17 1/2	39.90	2.29
16 " 1917	10.90	33.30	39.85	2.29
17 " 1917	10.87	33.22 1/2	39.85	2.29
Laagste der week	10.87	32.50	39.70	2.28
Hoogste " "	11.02	33.50	40.25	2.30 1/4
10 Nov. 1917	10.98	32.77 1/2	40.25	2.30
3 " 1917	10.88 1/2	32.60	39.80	2.28 3/4
Muntpariteit	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 3/4

Data	Zwitserland	Weenen	Kopenhagen	Stockholm	Batavia telegrafisch
17 Nov. 1917	52.05	20.75	79.—	92.—	99 1/2-100 1/2
Laagste d. w.	51.30	20.25	72.—	83.—	—
Hoogste " "	52.50	21.—	81.50	97.—	—
10 Nov. 1917	51.25	20.50	77.50	89.50	99 1/2-100 1/2
3 " 1917	50.80	20.40	83.—	98.75	99 1/2-100 1/2
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.67	100

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	October 1917	Tien eerste maanden van 1917	Tien eerste maanden van 1916
Directe belastingen.			
Grondbelasting	164.796	2.645.402	2.417.719
Personeele belasting	247.385	2.649.305	2.229.819
Inkomstenbelasting	983.354	15.138.529	8.354.945
Vermogensbelasting	277.791	875.546	671.679
Accijnzen.			
Suiker	529.982	4.979.591	4.988.470
Wijn	2.567	244.627	223.487
Gedist. (binn.- en buitl.)	251.206	2.492.101	2.157.679
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	48.162	681.356	377.506
Registratierechten	466	596.958	827.333
Hypotheekrechten	101	65.519	82.923
Totaal	2.505.810	30.368.934	22.331.560

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	October 1917	Tien eerste maanden v. 1917
Oorlogswinstbelasting	14.725.625	135.943.438
Verdedigingsbelasting Ia	585.164	2.195.296
Verdedigingsbelasting Ib	2.385.027	17.263.133
Verdedigingsbelasting II	638.146	21.529.520
Totaal	18.333.962	176.931.386

OVERZICHT.

De handel in wissels op de Ententelanden wordt met den dag onbeduidender. De stemming was flauw. Londen daalde van ca. 11 tot 10.89. Parijs van 40.10 tot 39.85. New York werd bijna niet verhandeld. De koersen welke genoemd worden zijn ongeveer de pariteit van de Londensche notering voor cable. Zwitserland was vooral in het begin der week zeer vast, later liep de koers weder terug 51.60, 52.40, 52.—. Weenen onderging weinig verandering 20.85, 20.40, 20.75. Alleen marken konden zich in een flinken handel verheugen, tot gestadig stijgende koersen 33.10, 32.50, 33.30. Heden 33.50. Blijkbaar wordt van Duitse zijde flink gesteund.

Skandinavië is zoo onzeker, dat bijna geen zaken meer tot stand kunnen komen. Op de hooge koersen is herhaaldelijk veel aanbod en op de lage veel vraag. Maar door de hoogst onzekere koersen, welke in Skandinavië heerschen is de arbitrage niet in staat iets te doen, zoodat bijna alle noteringen nominaal zijn. Stockholm 83.—, 90.75, 96.50, 88.—, 95.—, 92.—. Kopenhagen 72.—, 81.25, 77.—, 81.—, 79.—. Roebels onveranderd ca. 31.—.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in £ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlyn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
17 November 1917	4.76.45	5.75.75	nom.	***
Laagste d. week..	4.76.45	5.75.50	—	***
Hoogste,, ,, ..	4.76.45	5.76.25	—	***
10 November 1917	4.76.45	5.76.62	nom.	***
3 ,, 1917	4.76.45	5.75 ³ / ₄	nom.	45
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ³ / ₁₆

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noterings-eenheden	12 Oct. 1917	23 Oct. 1917	Tijdspek 24 Oct.—6 Nov. 1917		6 Nov. 1917
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 ³ / ₈	97 ³ / ₈	97 ³ / ₈	97 ³ / ₈	97 ³ / ₈
B. Aires ...	d.p.gd.pes.	49 ⁵ / ₈	50 ⁹ / ₁₆	50 ⁹ / ₁₆	52	51 ⁹ / ₁₆
Calcutta ...	sb/d.p.rup.	1/5 ¹ / ₃₂	1/5 ¹ / ₃₂	1/5	1/5 ¹ / ₁₆	1/5 ¹ / ₃₂
Hongkong ..	id. p. \$	2/9 ¹ / ₄	2/7 ³ / ₄	2/8 ¹ / ₂	2/11 ¹ / ₄	2/10 ¹ / ₄
Lissabon ...	d. p. escudo	31.—	30 ³ / ₈	30 ¹ / ₄	31	30 ³ / ₈
Madrid ...	Peset. p. £	20.29	20.40	20.12	20.45	20.24
Montevideo..	d. p. peso	54 ¹ / ₂	55 ³ / ₄	55 ³ / ₈	57 ³ / ₄	57 ³ / ₈
Montreal ...	\$ per £	4.75 ¹ / ₄	4.73 ¹ / ₄	4.72	4.75 ¹ / ₄	4.75 ¹ / ₄
Petrograd ...	R. p. £ 10	301	353 ¹ / ₂	335	357	353
R.d.Janeiro ¹⁾	d. p. milr.	13 ³ / ₁₆	13 ³ / ₃₂	13 ¹ / ₁₆	13 ⁷ / ₃₂	13 ¹ / ₃₂
Rome	Lires p. £	36.86	37.33	35.15	38.35	37.92
Shanghai ..	sb/d.p.tael	4/0.	3/9 ¹ / ₂	3/10	4/2	4/0 ¹ / ₈
Singapore ...	id. p. \$	2/4 ¹ / ₁₆	2/4 ¹ / ₁₆	2/4	2/4 ⁵ / ₃₂	2/4 ¹ / ₁₆
Valparaiso ¹⁾	d. p. pap. p.	14 ²⁵ / ₃₂	14 ³ / ₃₂	13 ¹⁹ / ₃₂	14 ⁵ / ₈	14 ⁵ / ₈
Yokohama ..	sb/d.p.yen	2/1 ⁵ / ₈	2/1 ⁵ / ₈	2/1 ⁷ / ₁₆	2/2	2/1 ⁷ / ₁₆

¹⁾ Noteringen op 90 dagen.

Goud en Zilver.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

Notering te Londen.		te New York.	
17 Nov. 1917.....	***	85 ¹ / ₂	³⁾
10 ,, 1917.....	***	86 ¹ / ₈	
3 ,, 1917.....	44 ⁷ / ₈	88 ³ / ₈	
27 Oct. 1917.....	42,12 ¹⁾	83 ¹ / ₄	
20 ,, 1917.....	42 ⁵ / ₈	83 ¹ / ₂	²⁾
18 Nov. 1916.....	34 ¹ / ₈	71 ⁵ / ₈	
20 Nov. 1915.....	24 ⁷ / ₈	51 ¹ / ₂	
20 Juli 1914.....	24 ¹³ / ₁₆	54 ¹ / ₈	

¹⁾ Notering van 26 October.

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 17 NOVEMBER 1917.

Activa.		
Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 66.583.820,50 ¹ / ₂ B.-bk. ,, 246.106,68 Ag.sch. ,, 7.753.835,68 ¹ / ₂	f 74.583.762,87
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 8.270.756,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	8.270.756,—
Beleeningen	H.-bk. f 60.256.341,77 incl. vrsch. B.-bk. ,, 5.556.071,37 in rek.-crt. Ag.sch. ,, 27.377.599,33 ¹ / ₂ op onderp. f 93.190.012,47 ¹ / ₂	
Op Effecten	f 89.619.012,47 ¹ / ₂	
Op Goederen en Spec.	f 3.571.000,—	93.190.012,47 ¹ / ₂
Voorschotten a. h. Rijk	—	4.547.268,62 ¹ / ₂
Munten Muntmateriaal	Munt, Goud f 93.946.320,— Muntmat., Goud „ 600.022.796,54 ¹ / ₂ f 693.969.116,54 ¹ / ₂	
Munt, Zilver, enz.	„ 7.158.661,34	
Muntmat., Zilver	„ —	701.127.777,88 ¹ / ₂
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 5.178.192,50 id. van ¹ / ₈ v. h. kapit. „ 3.906.939,62 ¹ / ₂	9.085.132,12 ¹ / ₂
Geb. en Meub. der Bank	—	1.465.000,—
Diverse rekeningen	—	59.441.848,05 ¹ / ₂
		f 951.711.558,03 ¹ / ₂
Passiva.		
Kapitaal	—	f 20.000.000,—
Reservefonds	—	5.234.534,18 ¹ / ₂
Bankbiljetten in omloop	—	856.957.950,—
Bankassigtiën in omloop	—	2.133.432,53 ¹ / ₂
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk	f —	
Van anderen	„ 62.485.129,60 ¹ / ₂	62.485.129,60 ¹ / ₂
Diverse rekeningen	—	4.900.511,71
		f 951.711.558,03 ¹ / ₂
Beschikbaar metaalsaldo	f 515.909.001,87	
Op de basis van ² / ₃ metaaldekking	„ 331.593.699,44	
Minder bedragen aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	—	2.579.545,005,—

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's	1.668.704,66	
Buitenlandsche wissels		660,—
Beleeningen	4.573.114,35	
Goud	10.266.182,02	
Zilver	37.649,28	
Bankbiljetten	1.737.350,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's	5.187.978,95	

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	17 Nov. 1917	10 Nov. 1917
Aan schatkistpromessen..	f 147.370.000,—	f 139.830.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	„ 63.000.000,—	„ 61.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 107.387.000,—	„ 103.598.000,—
Aan zilverbons	„ 26.712.179,50	„ 27.145.542,50

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeisbare schulden
17 Nov. 1917	693.969	7.159	856.958	64.619
10 " 1917	683.703	7.121	855.221	59.491
3 " 1917	683.724	7.290	863.057	59.473
27 Oct. 1917	685.230	7.386	824.973	64.694
20 " 1917	685.569	7.380	820.702	87.015
13 " 1917	685.021	7.331	815.593	81.886
6 " 1917	675.916	7.211	816.307	68.108
29 Sept. 1917	675.916	7.264	808.812	70.458
22 " 1917	674.376	7.376	784.733	86.831
15 " 1917	676.780	7.310	787.108	82.835
8 " 1917	664.182	7.364	788.448	101.260
1 " 1917	664.145	7.270	789.761	102.046
25 Aug. 1917	656.911	7.375	766.667	70.081
18 Nov. 1916	582.121	6.541	738.544	49.804
20 Nov. 1915	411.362	3.363	562.075	37.142
25 Juli 1914	162.114	8.298	310.437	6.198

Data	Disconto's		Belee- ningen	Beschik- baar Metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
	Totaal	Hieraan Schakst- promessen rechtstreeks			
17 Nov. 1917	74.584	63.000	93.190	515.909	76
10 " 1917	72.915	61.000	88.617	506.976	76
3 " 1917	72.542	61.000	95.129	505.602	75
27 Oct. 1917	64.248	53.000	82.743	513.741	78
20 " 1917	72.138	61.000	78.869	510.475	76
13 " 1917	74.892	64.000	69.977	511.880	77
6 " 1917	67.541	57.000	70.078	505.252	77
29 Sept. 1917	57.628	47.000	72.055	506.310	78
22 " 1917	55.517	45.000	70.934	506.430	78
15 " 1917	52.451	42.000	71.095	509.039	79
8 " 1917	90.728	80.000	71.915	492.542	75
1 " 1917	78.763	68.000	76.110	492.002	75
25 Aug. 1917	31.951	21.000	74.621	495.884	79
18 Nov. 1916	73.662	56.000	67.000	430.096	75
20 Nov. 1915	73.161	38.560	90.976	294.341	69
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{3}{4}$ metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeisb. schulden
28 Juli 1917	83.673	17.324	171.395	48.460
21 " 1917	82.721	17.789	170.107	48.174
14 " 1917	81.034	18.407	171.903	43.620
30 Juni 1917	78.400	19.006	164.939	45.237
29 Juli 1916	64.204	25.674	150.635	56.645
31 Juli 1915	33.151	32.411	119.292	30.238
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Belee- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Beschik- baar metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
28 Juli 1917	7.443	35.167	65.656	13.764	57.338	46
21 " 1917	7.325	35.135	67.312	13.779	57.188	46
14 " 1917	7.026	35.172	65.264	14.196	56.622	46
30 Juni 1917	7.102	34.667	62.042	13.125	56.555	46
29 Juli 1916	6.694	38.787	68.711	5.896	48.422	43
31 Juli 1915	6.542	9.879	53.228	16.311	35.657	44
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.²⁾ Op de basis van $\frac{3}{4}$ metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeisb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen ¹⁾
8 Sept. 1917	679	1.260	867	910	729
1 " 1917	698	1.166	908	893	710
25 Aug. 1917	713	1.113	995	905	730
18 " 1917	719	1.132	947	911	670
9 Sept. 1916	643	1.155	745	885	727
4 Sept. 1915	867	1.094	1.451	847	1.292
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN 31 OCTOBER 1917.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued... £ 72.436.455	Government Debt £ 11.015.100
	Other securities, " 7.434.900
	Gold coin and bullion.... " 53.986.455
£ 72.436.455	£ 72.436.455

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £ 14.553.000	Government securities .. £ 59.043.870
Rest..... " 3.157.655	Other securities, " 92.813.358
Public deposits, " 43.843.946	Notes..... " 30.035.115
Other deposits, " 122.366.439	Gold and silver coin..... " 2.039.236
Seven-day and other bills.. " 10.539	
£ 183.931.579	£ 183.931.579

Door het uitblijven der Engelsche bladen konden de cijfers van den laatsten weekstaat hierboven niet worden opgenomen.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
14 Nov. 1917	55.605	42.359	***	***	***
7 " 1917	56.191	42.390	***	***	***
31 Oct. 1917	56.026	42.401	187.210	28.500	161.091
24 " 1917	55.539	41.610	185.214	28.500	159.091
15 Nov. 1916	56.476	36.895	138.880	28.500	107.767
17 Nov. 1915	53.570	33.014	88.551	28.500	44.621
22 Juli 1914	40.164	29.317

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re- serve	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
14 Nov. '17	58.721	90.103	42.225	120.511	31.697	19,48
7 " '17	58.833	91.155	43.499	121.037	32.251	19,60
31 Oct. '17	59.044	92.813	43.844	122.366	32.074	19,30
24 " '17	58.966	90.635	40.055	124.244	32.379	19,70
15 Nov. '16	42.188	106.234	53.738	114.925	38.031	22 $\frac{1}{2}$
17 " '15	18.895	101.761	50.182	91.676	39.006	27 $\frac{1}{2}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

II. DUITSCHE RIJKBANK.

STAAT VAN 15 NOVEMBER 1917.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk. 2.529.061.000
davon Goldbestand	2.404.900.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine.....	998.177.000
Noten anderer Banken	4.254.000
Wechsel	11.688.038.000
Lombardforderungen	8.753.000
Effekten.....	103.677.000
Sonstige Aktiva	1.739.806.000
Grundkapitaal.....	180.000.000
Reservefonds.....	90.137.000
Notenumlauf.....	10.363.334.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten..	5.726.140.000
Sonstige Passiva	712.055.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grotendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-percentage ¹⁾
15 Nov. 1917	2.529.061	2.404.900	998.177	10.363.334	34
7 " 1917	2.522.658	2.404.779	1.014.630	10.403.726	34
31 Oct. 1917	2.518.641	2.404.670	1.023.935	10.400.264	34
23 " 1917	2.513.826	2.404.459	992.404	10.138.698	35
15 Nov. 1916	2.533.020	2.516.753	300.574	7.178.348	39
15 Nov. 1915	2.469.607	2.433.202	792.836	5.832.945	56
23 Juli 1914	1.691.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Nov. 1917	11.688.038	5.726.140	6.740.700	984.500 ¹⁾
7 " 1917	11.514.946	5.529.423	6.739.800	1.002.100
31 Oct. 1917	11.737.052	5.686.056	6.738.500	1.012.100
23 " 1917	11.543.093	5.735.434	6.537.600	979.100
15 Nov. 1916	8.230.813	3.933.091	2.691.800	288.500
15 Nov. 1915	4.320.347	1.549.881	1.735.000	746.000
23 Juli 1914	750.892	943.064

III. BANK VAN FRANKRIJK.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	*Te goed in het Buitenland	*Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
15 Nov.'17	5.330.294	2.037.108	249.951	***	12.550.000
8 " '17	5.327.485	2.037.108	253.481	721.773	12.350.000
25 Oct.'17	5.326.083	2.037.108	255.361	710.583	12.350.000
18 " '17	5.257.401	2.030.000	256.964	776.261	12.250.000
9 Nov.'16	5.009.400	—	325.798	894.720	6.400.000
11 Nov.'15	4.782.030	—	361.467	1.005.794	7.200.000
23 Juli '14	4.104.300	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	* Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren.	Rek. Crt. Staat
	735.311	1.150.724	1.128.105	22.345.845	2.710.951	33.029
736.358	1.153.626	1.125.021	22.018.321	2.679.067	9.256	
618.871	1.155.803	1.121.902	21.705.269	2.833.507	51.567	
606.338	1.158.046	1.124.579	21.680.181	2.859.536	35.663	
632.052	1.368.906	1.362.108	15.972.641	1.797.823	122.052	
273.037	1.897.011	568.930	14.188.166	2.524.972	59.179	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560	

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In millioenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Te goed i/h buitenland	Zilver	Schatkistbiljetten	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Courant
29 Oct. '17	1.295	2.309	178	15.222	2.155	18.062	2.726
21 " '17	1.296	2.309	168	14.479	2.071	17.859	2.715
13 " '17	1.297	2.309	155	14.098	2.150	17.290	2.721
6 " '17	1.293	2.309	151	13.743	2.036	16.661	2.717
29 Oct. '16	1.559	2.055	107	5.368	764	7.875	1.708
29 Oct. '15	1.598	36	25	3.140	1.387	5.011	1.434
21 Juli '14	1.601	144	74	757	1.634	1.099

V. SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE.

Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Cit. saldi
15 Nov. '17	491.488	92.292	480.000	108.048	1.080.879	80.947
8 " '17	476.902	92.258	480.000	108.382	1.056.583	90.286
31 Oct. '17	477.738	91.079	480.000	96.264	1.048.925	85.654
25 " '17	475.661	91.056	480.000	95.664	1.048.111	83.873
18 " '17	476.043	90.903	480.000	100.351	1.172.474	91.204
7 Nov. '16	350.990	76.742	480.000	47.743	827.228	118.616
10 Nov. '15	158.205	36.886	480.000	60.014	538.202	198.018

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
14 Sept. '17	1.374.949	529.597	52.500	51.085	644.567
7 " '17	1.364.783	501.997	52.500	50.608	621.299
31 Aug. '17	1.353.498	500.264	52.500	52.610	587.915
24 " '17	1.372.229	495.911	52.500	52.540	558.782
15 Sept. '16	562.634	187.055	—	7.898	179.409

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Dekking-percentage Deposito's ¹⁾	Percent. Goud-dekking circulatie
14 Sept. '17	335.778	1.367.782	59.368	78.8	82.2
7 " '17	341.416	1.384.919	59.256	79.0	80.8
31 Aug. '17	301.906	1.393.343	58.904	79.9	85.1
24 " '17	287.964	1.351.989	58.484	80.6	91.7
15 Sept. '16	110.322	554.542	55.416	73.0	104.3

¹⁾ Verhouding tusschen: goud, zilver etc., uitgezonderd het voor de dekking der F. R. Notes gereserveerde goud, en: netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST MAATSCHAPPIJEN.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
29 Sept. '17	547.060	3.731.950	31.910	3.895.880	61.010
22 " '17	550.560	3.693.750	31.830	3.874.970	85.320
15 " '17	541.070	3.718.140	31.630	3.808.280	75.770
8 " '17	505.770	3.712.990	31.330	3.850.650	50.050
30 Sept. '16	665.210	3.471.460	31.190	3.339.550	96.360
2 Oct. '15	684.000	2.959.700	36.490	2.778.190	192.900
25 Juli '14	467.880	1.068.320	41.730	2.057.570	26.170 ¹⁾

¹⁾ Op basis van 25 % van alle deposito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 19 November 1917.

De beurzen zijn wel het getrouwe spiegelbeeld van de wisselende tooneelen op het oorlogsgebied. Welk een gansch ander aspect bieden zoowel de nationale als de internationale markten, vergeleken bij den toestand van slechts enkele weken geleden. Vóór het Oostenrijksch-Duitsche offensief aan de Isonzo schenen de beurzen aan zich zelve overgelaten, scheen de richting van de verhandelde onderscheiden waarden te worden bepaald door factoren, die een min of meer rechtstreekschen invloed op de resultaten der diverse ondernemingen kon uitoefenen. Een direct gevolg was mede, dat staatsfondsen over het geheel een eenigszins veronachtzaamden aanblik opleverden. Hoe heeft dit alles zich in den loop van een korte spanne tijds gewijzigd.

Het begon reeds eenigszins, toen het nieuws der gebeurtenissen uit de jongste phase van de Russische revolutie zich over de wereld verspreidde, doch de onrust pakte toen slechts die beurzen, die zeer sterk bij den gang van zaken in Rusland waren betrokken, hoewel hierbij moet worden aangemerkt, dat van de toonaangevende markten wel bijna alle hiertoe gerekend dienen te worden. Doch grootendeels waren hierbij alleen de Russische staatsfondsen gemoeid en die spoorwegen, die door den Staat in den loop der jaren waren genaast. Het moet dan ook worden gezegd, dat er wel reden tot deze ongerustheid bestond en nog bestaat. De monetaire verhoudingen van het grootste Europeesche Rijk zijn niet van dien aard, om met een laag rendement voor de door dit Rijk uitgegeven schuldbrieven genoegen te nemen. Wij weten natuurlijk niet, hoe de toestanden zich onder het tegenwoordige bewind, dat voorloopig alle macht aan zich schijnt te hebben getrokken, zullen ontwikkelen, doch een blik op revoluties in het algemeen doet de beurs niet optimistisch gestemd zijn. Te minder, omdat reeds voor de jongste revolutionnaire omwenteling de toestanden allesbehalve rooskleurig waren. Kort vóór den val van Kerensky was den Minister van Financiën machtiging verleend het uitstaande bedrag aan schatkistbiljetten met korten looptijd te vergrooten met 4 milliard Roebel, terwijl als maximum voor deze biljetten een bedrag van 25 milliard Roebel werd vastgesteld. Wat dit wil zeggen, wordt duidelijk, als men weet, dat het oorspronkelijk maximum slechts 4 milliard bedroeg. Hierbij komt, dat de biljetten, die aanvankelijk hun weg uitsluitend naar de Staatsbank en naar enkele groote particuliere bankinstellingen vonden (met het oog hierop was de kleinste coupure dan ook R. 100.000) thans ook bij het publiek worden geplaatst. Langzamerhand heeft men de coupures verkleind, eerst tot R. 5000, daarna tot R. 1000. Tevens werd bepaald, dat van 10 tot 50 pCt. der door het Rijk voor oorlogsdoeleinden verschuldigde betalingen voldaan mochten worden met deze schatkistbiljetten, waardoor op 29 October 1916 niet minder dan 3381 miljoen Roebel bij het publiek waren ondergebracht tegen slechts 705 miljoen Roebel op 1 Januari van dat jaar. Niettegenstaande deze geweldige vermeerdering zou men op middelen, om het publiek nog tot grootere opname te bewegen, o.a. door de betalingen van de rente op de oorlogsleeningen uitsluitend in schatkistwissels te doen plaats vinden. Thans heeft men daarom in overweging genomen de coupures tot op 50 Roebel te verminderen, om gelegenheid te verkrijgen de aan de boeren voor graanleveranties verschuldigde betalingen ook in schatkistwissels te doen plaats vinden. Hoewel men hier tot op zekere hoogte wel vergelijkingen kan maken met andere landen, waar de „Papierwirtschaft“ ook tot een bedenkelijke hoogte is gestegen, behoeft het allerminst verwondering te wekken, dat Russische Staatsfondsen op alle beurzen van een zoo ongeanimeerde houding blijfven geven, indien men bedenkt, dat naast deze factoren, die nu eenmaal onafscheidelijk van een modernen oorlog schijnen te zijn, ook nog de buitengewone elementen van revolutie en burgeroorlog zich voordoen.

Naast Rusland is Italië wel het land, dat in de jongste weken het sterkst de lasten van de gekeerde krijgskans heeft gedragen. Van de Italiaansche beurzen bereiken ons gewoonlijk slechts uiterst schaarsche nieuwstijdingen, ook al, omdat de interesse van het internationale verkeer met Italië zich grootendeels beperkt tot een devisen-handel; ook thans is slechts bekend geworden, dat de sluiting der onderscheiden beurzen, die oorspronkelijk tot den 5den November zou worden toegepast, voorloopig blijft voortbestaan tot nadere aankondiging, hetgeen onder de gegeven omstandigheden niet dan begrijpelijk is.

Onderscheiden wij reeds in deze beide landen den directen druk van de veranderde politieke, economische en strategische verhoudingen, nog sterker wordt dit bij een beschouwing van de beurzen, die in de tegenwoordige tijden wel als toonaangevend voor den internationalen toestand

beschouwd kunnen worden, n.l. de Engelsche en de Duitse. Op de laatste vinden wij een stemming van vertrouwen en vooral van hoop op de toekomst. Het is dan ook hoofdzakelijk te Berlijn, dat men krachtige maatregelen neemt, om de beurs langzamerhand weder tot instituut van bemiddeling tusschen de verschillende economische krachten te maken en dat men de eischen bespreekt, welke noodig zijn, om de z.g. „Uebergangswirtschaft“ te kunnen bewerkstelligen. Eén der meest interessante vraagstukken, die zich hierbij voordoen, is ongetwijfeld het probleem der valuta. Het is toch buiten kijf, dat hieraan alle krachten, en zoo spoedig dit eenigszins doenlijk is, gewijd moeten worden, wil de internationale handel weer zijn vleugels onbelemmerd kunnen uitslaan. Men ontveinst zich geenszins de moeilijkheden van dezen arbeid, doch het is tekenend, dat men zich thans reeds zet aan het onderzoeken der mogelijkheden en het meten der krachten. Zoo zijn er reeds bij wijze van academische bespreking (doch met het doel het verkrijgen van een praktische uitvoering) in de pers beschouwingen geleverd over de beste wijze, waarop de vorderingen en schulden in het buitenland aangewend kunnen worden tot herstel der valuta. Met de mogelijkheid eener oorlogsschatting wordt thans geen rekening meer gehouden; men is zich te goed bewust van de financiële verbloeding van Europa, dan dat men ernstig met een dergelijke kans rekening zou willen houden. Doch de waarschijnlijkheid van compensaties blijft open en deze nu zou men willen bewerkstelligen langs den weg van het giro, ongeveer op de wijze, als Engeland sommige voorschotten aan zijn geallieerden heeft verstrekt, n.l. door het in betaling geven van particuliere vorderingen. Indien deze handelwijze toegepast zou kunnen worden, zou zij inderdaad zeer veel kunnen bijdragen tot vergemakkelijking van den terugkeer tot een ante-bellum devisen-niveau; men behoeft slechts te bedenken, dat het Duitsch tegoed in Engelsche handen getaxeed wordt op niet minder dan 2800 miljoen Mark, ongerekend de in Engeland zich bevindende effecten. Mocht dit credit-saldo verrekend kunnen worden tegen den „vredes-koers“, dan zou dit een ontzaglijk hulpmiddel vormen. Ook wordt reeds bepleit staatshulp voor diegenen, die hun vorderingen niet tot een bevredigenden koers kunnen ontwikkelen en men verdedigt een dergelijken maatregel met een beroep op de hulp, die b.v. aan de rederijen zal worden verleend.

Behalve met deze vraagstukken van algemeen en internationaal belang heeft men zich te Berlijn ook met de meer interne aangelegenheden van het beursverkeer bezig gehouden. Na een onderbreking van 3 jaar en 5 maanden zal men te Berlijn en te Frankfort op den eersten December a.s. weer officieele beursnoteeringen gaan samenstellen. Deze zullen „eenheidskoersen“ voor de meeste fondsen bevatten (voor enkele andere, men spreekt van 45 soorten, zullen ook variabele noteeringen worden opgemaakt) welke weliswaar slechts door en aan bankiers verstrekt mogen worden, doch die natuurlijk het publiek, indien niet anders, dan via den weg der buitenlandsche dagbladen, ook zullen bereiken. Hiermede heeft men den eersten stap gezet op den weg, die leidt tot een normaliseering van het beursverkeer en wellicht tot een beteugeling der speculatie, vooral door den effectenhandel zelf. Voorloopig heeft men obligaties van de publiceering der eenheidskoersen uitgesloten, officieel, omdat men de noteering der oorlogsleening niet wilde voorschrijven, doch vermoedelijk meer om de enorme verliezen, die meerendeels op deze obligaties zijn geleden, niet in een al te fel licht te stellen.

Op de beurs zelf is men onder deze zorgen voor de toekomst en onder het gunstige verloop der huidige gebeurtenissen zeer optimistisch gestemd gebleven. Voornamelijk waren petroleumwaarden sterk gevraagd, in de eerste plaats aandelen Steaua Romana, die naar men zegt voor rekening der Roemeensche arbitrage werden aangekocht. Dit is het gevolg van het ook hier ter plaatse vermelde bericht, dat de productie der Steaua Romana door het aanboren van nieuwe putten buitengewoon is toegenomen, waardoor de belangstelling in het land van productie zelf is opgewekt. Ook scheepvaartwaarden, als H. A. P. A. G. en Norddeutsche Lloyd werden tot hogere koersen uit de markt genomen. Aandelen Rheinmetall monterden met vijftallen procenten tegelijk, voornamelijk in verband met geruchten omtrent kapitaals-uitbreiding.

Een zeer scherpe tegenstelling met dezen stand van zaken toont de houding der beurs te Londen. De tegenslagen in Rusland en Italië, het aftreden van het Ministerie Painlevé, de rede van Lloyd George te Parijs waren zoovele factoren, die een lustelooze tendenz te voorschijn hebben geroepen. Het allereerst hadden de obligaties der diverse oorlogsleeningen hiervan te lijden. De 5 pCt. leening noteert thans 1½ pCt. onder den uitgifteprijs (95 pCt.); de 4½ pCt. leening (die na de plaats gehad hebbende conversie in de 5 pCt. leening nog slechts in kleine bedragen in omloop is)

is gedaald tot 99¼ pCt., hoewel zij bij inschrijving op de National War Bonds a pari in betaling gegeven kan worden; de 3½ pCt.-leening geldt 10 pCt. onder den emissiekoers. Het spreekt vanzelf, dat de leeningen der voor dezen koersteruggang het eerst aansprakelijke landen een nog slechter figuur maakten. De 3½ pCt. Italiaansche Rente reageerde tot 52½ pCt. (vóór den oorlog was de koers pari); Russische staatsleeningen brachten het in de meeste gevallen niet tot noteering, omdat tegenover het niet eens zoo groote aanbod geen vraag kon worden gesteld. Aandeelen van Engelsche spoorweg-ondernemingen waren meerendeels mat, evenals trouwens de koloniale en Amerikaansche soorten. Groote handel vindt in de laatste echter niet plaats en aanmerkelijke verliezen worden door het Engelsche publiek evenmin hierin geleden, daar de Regeering reeds voor langen tijd, toen de koersen nog aanmerkelijk hooger waren, de meeste van deze waarden in het belang der valuta-bescherming heeft overgenomen.

Te onzent was de afdeling voor staatsfondsen zeer kalm en gelijkmatig van toon. Onze Nederlandsche papieren bewogen zich over het geheel op hetzelfde niveau, waarin af en toe slechts eenige wijziging werd gebracht, indien de geldmarkt om beurten wat lossier of stijver werd. Onderstaand lijstje toont echter aan, dat de differenties uiterst miniem bleven. De vooruitzichten voor het welslagen der thans spoedig te wachten zijnde nieuwe staatsleening zijn dan ook geenszins ongunstiger geworden. De eenige hinderpaal zou nog kunnen worden gevormd door het voortdurend stijgend aantal nieuwe uitgaven, waardoor langzamerhand de geldmarkt van tientallen millioenen guldens wordt getraineed. Bijna dagelijks worden thans emissies gepubliceerd, vaak zelfs niet minder dan drie of vier op één dag. Het is wel tekenend voor de innerlijke kracht der geldmarkt, dat desniettemin de prolongatiekoers niet hooger dan tot 4 pCt. is gestegen.

De handel in *buitenlandsche staatsfondsen* was uiterst beperkt; Russische waarden worden op het thans bereikte lage niveau niet meer in grooten getale aangeboden. Japansche en Zuid-Amerikaansche staatspapieren blijven bij tijd en wijle nog voor geldbelegging gezocht.

	13 Nov.	16 Nov.	19 Nov.	Rijzing of daling.
5 %o Ned. W. Schuld	100 11/16	100 1/2	100 1/2	- 9/16
4 1/2 %o " " " "	1916	100 1/8	100 1/8	+ 1/16
4 %o " " " "	1916	91 1/4	91 1/4	+ 1/4
3 1/2 %o " " " "	82	82	82	0
3 %o " " " "	72 1/4	71 1/2	70 3/4	- 1 1/2
2 1/2 %o Cert. N. W. S.	61 9/16	60 7/8	60 1/4	- 1 1/16
5 %o Oost-Indië 1915	99 7/8	99 15/16	99 3/4	- 1/8
4 %o Hongarije Goud	39	37 3/4	37 3/4	- 1/4
4 %o Oostenr. Kronenrente	38 1/4	38 1/16	37 1/4	- 1
5 %o Rusland 1906	52	52	52	0
4 1/2 %o Iwngorod Dombro	55 1/8	55 1/8	55 1/8	0
4 %o Rusland Cons. 1880	40	39 15/16	40	0
4 %o Rusl. bij Hope & Co.	40 1/16	40 1/16	40 1/8	+ 1/16
4 %o Servië 1895	48 7/8	48 7/8	45	- 3 7/8
4 1/2 %o China Goud 1898	62	62	62	0
4 %o Japan 1899	68 1/2	68 1/2	68 1/2	0
4 %o Argentinië Buitenl.	66 1/8	66 1/8	66 1/8	0
5 %o Brazilië 1895	63 3/4	63 3/4	63 3/4	0

Een buitengewoon contrast met deze kalme houding heeft wel de *scheepvaart-afdeling* in de achter ons liggende week gevormd. Hier was de levendigheid opgevoerd tot een peil, waarvan men dacht, dat geen vergrootende trap meer kon bestaan en toch overtrof bijna iedere volgende dag den vorigen in omzetten en koersvariatiën. Vooral de aandeelen der kleinere, oude ondernemingen hebben in den waren zin des woords sensationele prijsverheffingen te aanschouwen gegeven. Eensdeels kwam dit door de omstandigheid, dat deze ondernemingen zeer lang door het publiek waren verwaarloosd, terwijl de stijging der tonnenwaarde in het algemeen reeds lang een hooger koers zou hebben gewettigd; anderdeels doordat de moeilijkheden, die de groote ondernemingen bij de vaart ondervonden, de aandacht eenigszins van deze hadden afgeleid, waarbij nog kwam, dat vrij omvangrijke verkoopers voor de aandeelen dezer maatschappijen (als Holland—Amerika-Lijn, Kon. Ned. Stoomboot-Mij. enz.) op sommige dagen de markt verontrustten. Toen echter bekend werd, dat de moeilijkheden in het Amerikaansche en Indische scheepvaartverkeer groote kans hadden op een bevredigende wijze tot oplossing te worden gebracht en derhalve voor de gansche scheepvaartmarkt een meer gemanieerde tendenz ontstond, konden de kleinere ondernemingen hare spronggewijze koersverheffingen nog verder voortzetten. Vooral aandeelen Van Nievelt Goudriaan en Maatschappij Zeevaart zijn voor deze beweging karakteristiek geweest; prijsvariatiën van 100 en 70 pCt. op één dag kwamen hier meer dan eens voor. Op één enkele uitzon-

dering na (aandeelen Hollandsche Algemeene Atlantische Scheepvaartmaatschappij) verlaat de scheepvaart-afdeling dan ook de week op een zeer aanmerkelijk verhoogd niveau en op vrijwel de hoogste prijzen.

	13 Nov.	16 Nov.	19 Nov.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	423 1/2	434	432 1/2	+ 9
" " " " gem. Eig.	393	406	405	+ 12
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	315	331	360	+ 45
H. A. A. S.	214 1/2	217	211 1/2	- 3
Hollandsche Stoomboot-Mij.	246 1/4	245	250 3/4	+ 4 1/2
Java-China-Japan-Lijn	287	297	298	+ 11
Kon. Hollandsche Lloyd	193 3/4	196 1/4	197 3/4	+ 4
Kon. Ned. Stoomboot-Mij.	268	275	275 1/8	+ 7 1/8
Kon. Paketvaart-Mij.	277 7/8	282	294	+ 16 1/8
Maatschappij Zeevaart	400	463 1/2	495	+ 95
Nederl. Scheepvaart-Unie	234	244	249 1/2	+ 15 1/2
Nievelt Goudriaan	1150	1350	1395	+ 245
Rotterdamsche Lloyd	226 1/2	233 3/4	239	+ 12 1/2
Hillegersberg	403	418	460	+ 57
Stoomv.-Mij. „Nederland”	230 1/2	238 1/4	245 1/8	+ 15 1/8
" " „Noordzee”	315 1/2	311	352	+ 36 1/2
" " „Oostzee”	491	510	565	+ 74

In aansluiting aan de houding op de Berlijnsche beurs waren op de *petroleum-afdeling* aandeelen Steaua Romana zeer sterk gezocht. Vooral heden was een buitengewone vraag voor dit fonds op te merken, zoodat het slot van de beurs tevens de hoogste prijsnoteering van de laatste weken te aanschouwen gaf. De overige petroleumwaarden bleven eenigszins veronachtzaamd, evenals trouwens de rest van de locale afdelingen zeer weinig de aandacht trok in verband met de overgroote belangstelling voor scheepvaartwaarden.

Alleen de *tabaksmarkt* kon zich eenigszins uit de apathische houding van de laatste weken verheffen, doordat de gunstige vooruitzichten op een meer normaal verkeer met onze Indische koloniën voor de tabaks-ondernemingen een mooi perspectief openden. Zooals bekend, liggen in Indische havens van de meeste maatschappijen groote partijen tabak op verscheping te wachten, die dadelijk een goed afzetgebied, hetzij in Amerika, hetzij in ons land zouden kunnen vinden. Hierbij komt, dat de tabaks-importeurs zich aaneengesloten hebben om te trachten voor deze partijen het eerst vervoergelegenheid te verkrijgen, indien de regeling voor het verkeer perfect mocht worden. Vooral aandeelen Deli-Maatschappij konden van deze verwachtingen profiteeren en monteerden niet minder dan 20 pCt.

Ook de *rubber-afdeling* gaf in sommige gevallen verbeteringen te aanschouwen, in verband met overwegingen van gelijken aard.

Culturen waren minder gezocht, als gevolg van de uiting van Amerikaansche zijde, dat men voor de voorziening in de behoefte aan suiker geen beroep zou kunnen doen op de voorraden onzer Indische cultuur-ondernemingen, daar de reis van Java naar de Vereenigde Staten te langen tijd in beslag zou nemen. In hoeverre deze uiting (die reeds van 17 September dateert) op het oogmerk nog van kracht is, nu de suiker-oogst op Cuba niet schijnt mede te vallen, moet worden afgewacht; het telegrafisch verkeer met de overzeesche landen is, niettegenstaande de fatale datum van 15 November reeds verstreken is, nog steeds niet hersteld.

	13 Nov.	16 Nov.	19 Nov.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	193 3/4	193 1/2	193 1/2	- 1/4
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	190 1/8	194 3/8	191 3/4	+ 1 1/8
Rotterd. Bankvereeniging	151	151	150 7/8	- 1/8
Amst. Superfosfaatfabriek.	172	174	174	+ 2
Van Berkel's Patent	160 3/4	162	160 3/4	0
Insulinde Oliefabriek.	235 3/4	234	234	- 1 3/4
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	106 11/16	106 3/4	106 1/2	- 7/16
Ned. Scheepsbouw-Mij.	175	178 1/2	174	- 1
Philips' Gloeilampenfabriek.	350	345	345	- 5
R. S. Stokvis & Zonen	655 1/2	643	645	- 10 1/2
Vereenigde Blikfabrieken	159	156 1/2	156 1/2	- 2 1/2
Companhia Mercantil Argent.	223 3/8	225 1/4	227 3/8	+ 4
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	223 1/8	222 3/4	224 1/2	+ 1 3/8
Haudelsver. Amsterdam	472	477	473	+ 1
Holl. Transatl. Handelsver.	173 1/2	171 3/4	172 1/2	- 1
Lindeteves-Stokvis	236 1/2	235	232 1/2	- 4
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	193	193 7/8	193	0
Tels & Co.'s Handel-Mij.	172 1/2	173	171 1/4	- 1 1/4
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	215 1/2	215 3/4	217 1/2	+ 2
Kon. Petroleum-Mij.	554 3/4	557	554	- 3/4
Orion Petroleum-Mij.	75	76	77	+ 2
Steaua Romana Petr.-Mij.	158	165 1/2	174	+ 16
Amsterdam-Rubber-Mij.	230 1/2	236 1/2	238 1/2	+ 8

	13 Nov.	16 Nov.	19 Nov.	Rijzing of daling.
Nederl. Rubber-Mij.	125	128 1/2	131	+ 6
Oost-Java-Rubber-Mij.	266	270	273 1/2	+ 7 1/2
Deli-Maatschappij	499 3/4	510 1/2	520	+ 20 1/4
Medan-Tabak-Maatschappij ..	215	219 1/2	226	+ 11
Senembah-Maatschappij	576	583	590	+ 14

Dit ontbreken van geregeld telegrafisch verkeer is ook de oorzaak, dat de *Amerikaansche afdeling* aan onze beurs bij voortdurend in haar lustelooze houding blijft volharden. Deze apathie komt te sterker naar voren, omdat de af en toe ons bereikende koersen van Wallstreet wel eens zeer sterke schommelingen aan de beurs te New York aantoonen. Deze worden hier echter meerendeels niet, of slechts ten deele, overgenomen, zoodat dan ook anomalieën in de koersverhoudingen niet uitblijven. Zoo zijn b.v. aandelen Anaconda Copper zeer veel boven (theoretische) New Yorksche pariteit ter beurze van Amsterdam genoteerd, terwijl andere fondsen weder aanmerkelijk onder deze pariteit verkrijgbaar zijn. Dit valt uitsluitend te verklaren uit de omstandigheid, dat de Amerikaansche afdeling ten onzent een zuiver locale markt is geworden, waar de koersvariatiën slechts bepaald worden door vraag en aanbod van het Nederlandsch publiek, zonder ingrijpen van de arbitrage.

	13 Nov.	16 Nov.	19 Nov.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	67 13/16	67	67 3/4	- 1/16
Anaconda Copper	132	132 1/4	131 1/8	- 7/8
Un. States Steel Corp.	97 1/8	96 9/16	97 5/8	+ 1/8
Atchison Topeka	93	93 7/8	93 5/8	+ 5/8
Southern Pacific	87 7/8	88	89	+ 1 1/8
Union Pacific	123 15/16	124	124 15/16	+ 1
Int. Merc. Marineafgest.	31 1/16	30 9/8	30 25/32	- 17/32
" " " " prefs.	99 7/16	96 1/4	98 1/4	- 1 1/16

De geldmarkt bleef, als gezegd, ruim; hoewel iets duurder (4 pCt.), is geld op prolongatie nog steeds zonder moeilijkheid verkrijgbaar.

GOEDERENHANDEL. GRANEN.

19 November 1917.

De aandacht is in dezen tijd van het jaar in de eerste plaats gevestigd op Argentinië, aangezien de oogst daar voor de deur staat. De berichten, die ons bereikt hebben, loopen tot begin November en tot dien tijd zijn zij zonder

uitzondering gunstig, zoodat men algemeen op een flinken oogst rekt. De tarwe-oogst van verleden jaar bedroeg nog geen 2 miljoen tons, terwijl dit jaar waarschijnlijk tegen de 5 miljoen tons geoogst zullen worden. Tengevolge van de opheffing van de spoorwegstaking zijn in den laatsten tijd de voorraden in de havens toegenomen en ofschoon die nog wel tamelijk gering zijn, vergeleken bij een normaal jaar, zijn zij toch reeds van zoodanigen omvang, dat men reeds zeer spoedig uitvoer van tarwe uit Argentinië verwachten kan. Natuurlijk zal de grootte van dezen uitvoer hoofdzakelijk bepaald worden door de hoeveelheid scheepsruimte, die beschikbaar is.

Voor zoover men kan nagaan, zijn de verschepingen gedurende verscheidene weken aanmerkelijk lager geweest dan de behoefte van Europa, althans indien men aanneemt, dat van Australië en Indië slechts heel weinig naar Europa verscheept is, iets wat in het algemeen wel juist zal zijn. Dit tekort aan tarweverschepingen komt natuurlijk in de eerste plaats ten nadeele van de neutralen, die weinig of niets meer ontvangen; doch de verschepingen zullen moeten toenemen, zullen zij zelfs in de behoefte van de Europeesche geallieerden voorzien, vooral daar, zooals bekend, de opbrengsten van de oogsten in Frankrijk en Italië aanmerkelijke tekorten vertoonen. In Engeland zijn de voorraden van tarwe aanmerkelijk grooter dan in normale tijden en ten gevolge hiervan beschikt men niet over voldoende opslagplaatsen om de gedeeltelijk van mindere kwaliteit zijnde tarwe te kunnen bewaren. Het gevolg hiervan is, dat veel tarwe bedorven is en het verlies wordt op minstens £ 2.000.000 geschat, doch zal waarschijnlijk grooter zijn. Het ploegen en uitzaaïen van wintertarwe vindt, zoowel in Engeland als in Frankrijk goeden voortgang. Het is nog te vroeg om cijfers over de uitgezaaide oppervlakte te kunnen geven. In Noord-Amerika schijnt de uitzaaï niet zoo groot te worden als sommigen wel verwacht hadden. In sommige streken schijnt het te droog geweest te zijn en de met wintertarwe bezaaide oppervlakte zal waarschijnlijk niet veel grooter zijn dan verleden jaar. Ten gevolge van den harden winter moest een aanzienlijk deel van deze oppervlakte verleden jaar worden prijsgegeven, zoodat het natuurlijk zeer goed mogelijk is, dat van een veel grooter oppervlakte dan verleden jaar wintertarwe geoogst wordt. Bovendien zullen wij nog nader de definitieve cijfers van den uitzaaï moeten afwachten en door sommigen wordt verwacht, dat de boeren tot zeer laat in het jaar door zullen gaan met het uitzaaïen van tarwe. De schatting van den tarwe-oogst in Canada is eenigszins gereduceerd en is nu slechts weinig

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Dec.	Mats Dec.	Haver Dec.	Tarwe Jan.	Mats Nov.	Lijnzaad Febr.
17 Nov. '17	220 ³⁾	120	64 3/8	11,90	8,05	14,05
10 Nov. '17	220 ³⁾	119	60 7/8	10,75	7,70	18,20 ⁴⁾
17 Nov. '16	182 3/8	94 1/4	57 3/8	14,65 ¹⁾	11,30 ¹⁾	25, — ¹⁾
17 Nov. '15	103 1/4	60 1/4	38 1/4	9,90	5,15 ¹⁾	12,90 ⁵⁾
17 Nov. '14	115 7/8	67 1/8	50	9,90	5, — ¹⁾	10,50 ⁵⁾
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 3/8 ¹⁾	36 1/2 ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ offic. vastgestelde locoprijs. ⁴⁾ per Oct. ⁵⁾ per Januari.

De noteeringen van Buenos Ayres zijn van 3 Nov. en 27 Oct. 1917, 17 Nov. 1916, 17 Nov. 1915 en 17 Nov. 1914.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	19 Nov. 1917	12 Nov. 1917	19 Nov. 1916
Tarwe	588,— ¹⁾	588,— ¹⁾	456,— ¹⁾
Rogge (No. 2 Western) ..	nom.	nom.	nom.
Mais (La Plata)	380,— ¹⁾	360,— ¹⁾	335,— ¹⁾
Gerst (46 lb. feeding)....	360,— ¹⁾	360,— ¹⁾	335,— ¹⁾
Haver (38 lb. white clipped)	19,— ¹⁾	18,— ¹⁾	18,— ¹⁾
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad)	260,— ¹⁾	250,— ¹⁾	190,— ¹⁾
Lijnzaad (La Plata)	nom.	nom.	680,—

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	11-17 Nov. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	11-17 Nov. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	1917	1916
Tarwe.....	—	253.376	628.302	—	38.227	21.153	291.603	649.455
Rogge	—	8.465	21.193	—	—	525	8.465	21.718
Boekweit	—	2.314	10.258	—	—	500	2.314	10.758
Mais	—	114.637	361.846	—	80.134	181.333	194.771	543.179
Gerst	—	30.600	97.095	—	11.886	18.726	42.486	115.821
Haver	—	12.399	44.430	—	27.269	12.550	39.668	56.980
Lijnzaad	—	8.322	103.614	—	7.560	50.012	15.882	153.626
Lijnkoek	—	34.078	142.705	—	27.985	8.407	62.063	151.112
Tarwemeel	—	19.988	21.903	—	3.051	—	23.039	21.903

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe	15.104	407.676	793.459	—	—	—	407.676	793.459
Mais	—	28.629	84.128	—	—	—	28.629	84.128
Rogge	2.013	13.748	—	—	—	—	13.738	—
Tarwemeel	—	6.962	1.260	—	—	—	6.962	1.260

grooter dan de opbrengst van verleden jaar. De kwaliteit is evenwel zeer veel beter, waardoor de opbrengst van meel van dezen oogst aanzienlijk meer zal bedragen, dan die van verleden jaar. Uit Australië komen berichten, dat het weer over het algemeen goed is, zoodat er een groote opbrengst verwacht wordt. Waar de uitzaai evenwel kleiner is geweest zal de oogst minder zijn dan verleden jaar, doch nog aanmerkelijk grooter dan in alle voorafgaande jaren behalve de twee laatste. De voorraden blijven groot en voor de Engelsche Regeering, die bijna 3 miljoen tons gekocht heeft, is het een moeilijk vraagstuk wat met deze tarwe moet geschieden, om bederf te voorkomen. Men zal nu trachten de tarwe te verschepen van Australië naar de Westkust van Noord-Amerika, waardoor de Vereenigde Staten in staat zijn meer tarwe van de Atlantische kust uit te voeren. Ook zal waarschijnlijk Argentijnsche tarwe naar de Zuidelijke Staten van Noord-Amerika vervoerd worden met hetzelfde doel.

De berichten betreffende de verschillende oogsten van voedergranen in Amerika blijven zeer gunstig luiden. De kwaliteit van de gerst in Noord-Amerika is aanzienlijk hooger dan verleden jaar, terwijl ook de opbrengst grooter is. De berichten van haver blijven gunstig en niettegenstaande den grooten uitvoer is de zichtbare voorraad toegenomen.

Wanneer men de wereldverscheppingen van voedergranen naar Europa gedurende eenigen tijd nagaat, toonen deze een zeer aanzienlijk tekort, vergeleken met andere jaren en het is dan ook geen wonder, dat b.v. in Engeland de vraag hiernaar buitengewoon groot is. Waarschijnlijk zullen na het binnenkomen van den nieuwen Amerikaanschen maïs-oogst de verscheppingen van dit artikel wel toenemen, indien althans voldoende scheepsruimte beschikbaar gesteld kan worden. Men ziet aan alles, dat de voorziening van Europa geheel door dit laatste vraagstuk beheerscht wordt.

Voor ons land is de toestand nog geenszins gewijzigd. De aanvoeren van graan te Rotterdam zijn gedurende de laatste weken uitsluitend bestemd geweest voor België.

SUIKER.

De export van oude Bietsuiker uit ons land schijnt geregeld door te gaan. De weersgesteldheid was iets beter voor het verwerken van den nieuwen oogst; men blijft naar droog weer verlangen.

Uit Duitschland kwamen geen nieuwe berichten over den oogst. Alles in aanmerking genomen is men over de resultaten tevreden. Voor den volgende uitzaai zullen echter aan de landbouwers aanmerkelijk hogere prijzen moeten worden toegestaan wil men eene zeer belangrijke inkrimping vermijden. Uit Oostenrijk wordt bevestigd, dat de oogst ongeveer 20 pCt. beneden den laatsten zal blijven. De daarvoor ingestelde commissie heeft geadviseerd om den prijs voor beetwortels voor het volgende jaar te bepalen op Kr. 12 per 100 K.G. tegen thans Kr. 6,20. In Frankrijk heeft men eveneens met gebrek aan werkvolk te kampen, zoodat de verwerking langzamer gaat dan wenschelijk is. De gewichtsresultaten verschillen, doch het gehalte der bieten is over het algemeen hoog. In Zweden wordt de oogst geraamd op 133.600 tons ruwsuiker, gelijkstaande met ongeveer 120.000 tons raffineerde tegen 123.100 in het voorafgaande jaar.

Over de Java markt werden geen berichten ontvangen. De afscheping gedurende September bedroegen 147.000 tons tegen 268.000 tons en gedurende October 140.000 tons tegen 148.000 verleden jaar. Hierdoor worden de totale afscheping van Mei t/m. October, waaronder gedurende de eerste twee maanden nog wat suiker uit den ouden oogst voorkwam, gebracht op ongeveer 650.000 tons tegen 970.000 in 1916. Het exportcijfer voor October is bevredigend en vindt zijne verklaring door groote afscheping voor rekening van Engeland, terwijl ook voor November op een flink afscheep in die richting gerekend mag worden.

In Amerika is het gebrek aan ruwe suiker nijpend geworden, zoodat raffinadeurs in de 2e helft van October niet meer in staat waren om ruwsuiker te koopen. De regeering heeft dan ook eene verordening uitgevaardigd aan raffinadeurs om den verkoop van suiker aan fabrikanten van snoepwaren te beperken, teneinde voldoende suiker over te houden voor huishoudelijk gebruik en voor de behoeften der geallieerden. Het gemis aan Javasuiker doet zich dus zeer gevoelen. De thans binnenkomende eigen bietsuiker- en Louisiana-rietsuiker-oogst zal in dezen toestand eenige verbetering teweegbrengen. De Amerikaansche bietsuiker-oogst wordt geraamd op 875.000 tons tegen 734.000 in het voorgaande jaar, terwijl Willett & Gray den a.s. Cuba-oogst op 3.200.000 tons ramen tegen eene opbrengst van den laatsten oogst van ongeveer 3.050.000 tons.

De export van geraffineerde suiker uit de Vereenigde Staten gedurende Januari t/m. Juli van dit jaar, wordt als volgt onder cijfers gebracht:

Engeland	27.907 tons
Frankrijk	62.822 "
Zwitserland	9.597 "
Noorwegen	33.097 "
Zweden	7.048 "
Denemarken	880 "
Griekenland	405 "
Nederland	2.717 "
België	3.010 "
Gibraltar	250 "
Spanje	22.710 "
Portugal	7 "
Italië	11.834 "
Zuid-Amerika	51.157 "
andere landen	15.005 "
Totaal (Atl. havens)	256.446 tons
New-Orleans	3.871 "
Totaal	260.317 tons

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per November	Londen			New York 96% Centrifugals.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granu- lated fob.	
16 Nov. 1917 ..	f. —	53/9	—	—	—
9 " 1917 ..	" —	53/9	—	—	—
16 Nov. 1916 ..	" 23.—	47 1/2	25/—	31/—	6.40
16 Nov. 1915 ..	" 17 7/16	40/6	19/6	24/6	—
21 Juli 1914 ..	" 11 1/2	18 —	—	—	3.20

KOFFIE.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 30 September, in duizenden balen.

	1917	1916	1915	1914	1913
Voorraad in Europa ..	3.113	3.857	3.875	6.098	6.019
Stoomend { Brazilië ..	389	552	645	277	986
{ Oost-Indië ..	?	?	108	32	46
n. Europa { Ver. Staten ..	—	—	7	20	5
	3.502	4.409	4.635	6.427	7.056
Voorraad Ver. Staten ..	2.615	1.838	1.578	1.390	1.393
Stoomend { Brazilië ..	707	629	947	578	524
{ Oost-Indië ..	?	?	6	4	37
Ver. Staten ..	6.824	6.926	7.166	8.399	9.010
Voorraad in Rio	445	427	489	312	398
" " Santos ..	2.829	2.442	2.226	1.277	2.723
" " Bahia ..	65	27	25	36	50
Totaal	10.163	9.822	9.906	10.024	12.181
	1917	1916	1915	1914	1913
Op 31 Aug.	9.231	8.757	9.526	10.482	11.484
Op 31 Juli	7.994	7.907	8.502	11.466	10.482

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, dd. 18 October 1917.

Vorstberichten uit verschillende katoendistricten hebben de vooruitzichten van den a.s. katoenoogst wel eenigszins benadeeld en hoewel deze berichten waarschijnlijk wel wat overdreven zijn, verwacht men thans toch algemeen een minder grooten oogst dan enige weken geleden. De markt is over de groote meerderheid dan ook „à la hausse” gestemd, hetwelk wel een gevaar kan zijn, zoodra de berichten weer beter worden. De pluk maakt goeden voortgang en men moet afwachten of de planters genegen zullen blijken op de tegenwoordige prijzen te verkoopen of dat zij willen wachten tot katoen op 30 cents komt, welke prijs wel door sommigen wordt voorspeld. Men zou echter meenen, dat de tegenwoordige financieele positie de banken niet zou animeeren om voorschotten te geven op katoen bij deze abnormaal hooge prijzen. De meeste oogstschattingen variëren om de 12 miljoen balen, doch Neill Brothers verwachten 13 1/4 miljoen balen, inclusief linters, bij een waarschijnlijk gebruik van 13 miljoen balen. Hoewel deze cijfers gevaarlijk dicht bij elkaar zijn, is de positie toch niet zoo wanhopig, daar het steeds mogelijk blijft, dat de opbrengst ten slotte nog meevalt. Egyptische katoen is weer vaster

en nu even duur als veertien dagen geleden, terwijl de toestand onveranderd is.

Spinners van Amerikaansche garens hebben nog al flink verkocht, vooral in de fijnere nummers, speciaal voor dhooties. Ook medio-nummers worden beter gevraagd en zelfs grove nummers zijn vast, hoewel het stopzetten van den uitvoer naar Holland daarop zeker invloed zal hebben. Voor Scandinavië zijn nog enkele kleine zaken gedaan onder zeer beperkende betalingscondities, doch de exportvraag blijft hoofdzakelijk beperkt tot de Fransche markt met bovendien kleine orders van Zwitserland, Italië of Spanje. De vraag naar Egyptische garens is ook verbeterd en prijzen zijn weer vaster, terwijl vele spinners hun prijzen voor garens voor binnenlandsche consumptie verhoogd hebben. De doekmarkt is zeer vast met flinke vraag; het schijnt dat koopers beginnen in te zien, dat er werkelijk gebrek aan manufacturen begint te komen en dat er dus weinig kans is, dat prijzen spoedig zullen dalen. De productie der fabrieken in Engelsch-Indië is niet voldoende om de markt daar te voorzien en er komen van daar biedingen op groote hoeveelheden binnen; speciaal wat de fijnere goederen betreft. China is nog kalm en de vraag daar is van weinig betekenis, hoewel de verkoopprijzen ook geregeld stijgen. Zuid-Amerika en de kleinere markten blijven geregeld hun behoefte dekken en ook de binnenlandsche vraag is nog steeds zeer levendig.

Noteringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	16 Nov. '17	9 Nov. '17	2 Nov. '17	16 Nov. '16	16 Nov. '15
New York voor Middling	29,55 c	29,05 c	28,75 c	20,40 c	11,80 c
New Orleans voor Middling	28,— c	27,62 c	27,56 c	19,63 c	11,38 c
Liverpool voor Good Middling	22,62 d	22,08 d	20,92 d	11,91 d ¹⁾	7,02 d ¹⁾

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '17	Ooreenkomstige perioden	
	tot 3 Nov. '17	1916-'17	1915-'16
Ontvangsten Gulf-Havens..	1157	1932	1396
„ Atlant. Havens	862	1072	1009
Uitvoer naar Gr. Britannië	833	935	577
„ „ 't Vasteland	431	864	829
„ „ Japan etc...	—	—	—

Voorraden in duizendtallen	2 Nov. '17	2 Nov. '16	2 Nov. '15
Amerik. havens.....	946	1308	1351
Binnenland.....	788	1104	1038
New York.....	—	109	287
New Orleans.....	—	351	286
Liverpool.....	221	475	910

¹⁾ Middling.

WOL.

De laatst ontvangen tijdingen van La Plata melden dat de nieuwe wol lichter, over 't algemeen zuiverder en dichter is dan in het vorig jaar. Medio September schatte men de in het binnenland verkochte hoeveelheden voor Argentinië op ongeveer 20.000.000 K.G. en voor Uruguay op 8.000.000 K.G.

Hoewel tot op heden nog niet definitief bevestigd, wordt opnieuw gewag gemaakt van de invoering van een uitvoerrecht van 6 % op de Argentijnsche wol.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	IJzer Cleo. No. 3.	Koper Standard.	Tin	Lood	Zink
16 Nov. 1917..	92/6 ¹⁾	110.5/-	262.17/6	30.-/-	52.-/-
6 „ 1917..	nom.	110.5/-	262.17/6	30.-/-	52.-/-
17 Nov. 1916..	nom.	139.10/-	188.17/6	30.10/-	57.10/-
19 Nov. 1915..	69.7/-	79.15/-	173.5/-	26.10/-	92.-/-
20 Juli 1914..	51.4/-	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

¹⁾ Officiële prijs voor binnenlandsch verbruik.

BANKATIN.

In Nederlandsch-Indië zijn in October 1917 verkocht 16.600 pikols Gouvernements-Bankatin. De opbrengst daarvan bedroeg ongeveer f 2.700.000. (St.ct.)

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

17 November 1917. De vrachtenmarkt onderging in de afgelopen week geen verandering.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
12/17 Nov. 1917	—	—	—	30/-	—	145/-
5/10 „ 1917	—	—	—	30/-	—	145/-
13/18 Nov. 1916	—	—	f 14 *	16/-	f 75**)	115/-
15/20 Nov. 1915	—	—	„ 7,50	12.9	„ 50,—	85/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstutten)	Holland (pitch-pine)	Engeland (pitch-pine)
12/17 Nov. 1917.....	—	—	—	—
5/10 „ 1917.....	—	—	—	—
13/18 Nov. 1916.....	—	—	f 336,—	483/6 ¹⁾
15/20 Nov. 1915.....	—	—	„ 180,—	280/— ¹⁾
Juli 1914.....	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middlesbro'	Carthage Middlesbro'	Griekenland Middlesbro'	Pott. Middlesbro'
12/17 Nov. 1917.....	—	—	—	—
5/10 „ 1917.....	—	—	—	—
13/18 Nov. 1916....	18/6	19/6	21/6	—
15/20 Nov. 1915....	17/-	17/9	20/-	—
Juli 1914....	4/3	5/4 1/2	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Cronstadt
12/17 Nov. 1917	69/-	101/3	—	—	f 32,50	—
5/10 „ 1917	69/-	101/3	—	—	„ 32,50	—
13/18 Nov. 1916	34/-	59/6	60/-	42/6	„ 7,—	—
15/20 Nov. 1915	fr 34,50	50/-	50/6	38/6	„ 6,—	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst).	Vladivostok West Europa	Chilt West Europa (salpeter)
12/17 Nov. 1917.....	—	—	—	185/-
5/10 „ 1917.....	—	—	—	185/-
13/18 Nov. 1916.....	160/-	195/-	—	150/— ¹⁾
15/20 Nov. 1915.....	80/-	105/-	—	72/6 ¹⁾
Juli 1914.....	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Per zeilschip.

^{*)} Regeeringsvracht f 7,—.

^{**)} „ „ 52,25.

RIJNVAART.

Week van 12 tot 19 November 1917.

Vrachten. Het nog steeds aanhoudende gebrek aan wagons was ook in de afgelopen week nog oorzaak, dat er niet veel schepen werden afgeladen; zodoende waren ook weder een groot aantal sleepboten tot rust gedoemd. De waterstand, die in het begin der week tamelijk gunstig was, viel de laatste dagen weer weg, zoodat, wanneer het wagongebrek minder wordt, er meer verkeer op den Boven-Rijn te wachten zal zijn.

De sleeploonen van Ruhrort naar Mannheim werden genoteerd met 11 pf./12 pf. per Centner, terwijl de vracht van Ruhrort—Duisburg naar Mannheim met circa Mk. 2,80 per ton genoteerd werd.

Cauber Pegel. Inmiddels op 2,08 meter gezakt.

Sleeploonen. Het sleeploon van Rotterdam naar de Ruhrhavens was 50 cents tarief + 15 cents per last. Deze lage notering is toe te schrijven aan de groote vraag naar sleepschepen.

Nederlandsche Bank voor Russischen Handel

BANQUE NÉERLANDAISE POUR LE COMMERCE RUSSE

Kapitaal 5.000.000 Roebels.

Kantoor: 20 NEWSKY PROSPECT PETROGRAD.
Telegramadres: NEDRUSBANK

De Bank neemt gelden à deposito en in rekening-courant en verricht alle soorten wissel- en bankzaken.

Voor inlichtingen kan men zich wenden tot alle kantoren van de NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ en de TWENTSCHE BANK, zoomede tot de heeren HOPE & Co. en LIPPMANN, ROSENTHAL & Co. te Amsterdam en R. MEES & ZONEN te Rotterdam.

J. & J. M. VOORHOEVE
Makelaars in Assurantiën
Anno 1836

ROTTERDAM

NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK

HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven) tegen Beurskoers
Gecertificeerd door de Centrale Trust-Compagnie

Verkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,— op elk goed effectenkantoor

GEBROEDERS CHABOT ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Verkoop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e. a. verzekeringen van elken aard.

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22 AMSTERDAM

KAPITAAL EN RESERVEN f 5.500.000,—

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4 pCt.

GELDEN OP DEZEN TERMIJN GESTORT ZIJN NA AFLOOP VAN HET JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGENDE VOOR GELIJKE TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

AMSTERDAM

Geregelde
Passagiers- en Vrachtdienst
met nieuwe, moderne
post-stoomschepen

TUSSCHEN

AMSTERDAM

EN

ZUID-AMERIKA

VIA

NEW YORK

VAN RIJN & CO

UTRECHT — POSTBUS 40

EENIGE FABRIKANTEN
VAN DE UTRECHTSCHER

FIJNE TAFELMOSTERD

DE SPAARNE-BANK

HAARLEM

Gestort Kapitaal en Reserves f 1.184.000,—

REKENING-COURANT, CREDIETEN, INCASSEERINGEN, ASSURANTIËN,
WISSELS, EFFECTEN, COUPONS, PROLONGATIËN, DEPOSITO'S, ENZ.

GEO. H. MCFADDEN & BRO. COTTON MERCHANTS

PHILADELPHIA—NEW YORK

Vertegenwoordiger voor Nederland: D. BREEKLAND, Oldenzaal—Enschede